

■ OPINNÄYTETYÖ- AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
KULTTUURIALA

JUHLAPUKU ITSENÄISYYSPÄIVÄN VASTAANOTOLLE 2016

TEKIJÄ: Aada Muhonen

Koulutusala Kulttuuriala	
Koulutusohjelma/Tutkinto-ohjelma Muotoilun koulutusohjelma	
Työn tekijä Aada Muhonen	
Työn nimi Juhlapuku itsenäisyyspäivän vastaanotolle 2016	
Päiväys	2.12.2016
Sivumäärä/Liitteet	67/72
Ohjaaja Ulla Rytönen	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani Eria Turunen	
Tiivistelmä	
<p>Tämän opinnäytetyön aiheena oli juhlapuvun suunnittelu ja valmistaminen naisasiakkaalle. Juhlapukua valmistettiin käytettäväksi presidentin itsenäisyyspäivän vastaanotolla 6. joulukuuta 2016. Juhlapuvun lisäksi valmistettiin pukuun sopivat asusteet.</p> <p>Raportissa kuvattiin juhlapuvun suunnittelemisen ja valmistamisen vaiheet. Prosessin kuvaus aloitettiin esittelemällä aiheen taustat, lähtökohdat ja tavoitteet. Taustatietojen hankinnassa keskityttiin Linnan juhlien historiaan pukeutumisen näkökulmasta sekä juhlien etikettiin. Työssä tarkasteltiin myös pukeutumisen sääntöjä yleensä. Työn tarkoituksena oli tarjota selkeä kuva myös suunnittelu- ja valmistusprosessin vaiheista sekä asiakastilanteista ja niiden vaikutuksesta työhön. Kirjallisen työn lopuksi esitellään valmis juhlapuku.</p> <p>Työssä oli kaksi oluttuvuutta. Ensimmäinen osa työtä oli juhlapuku. Puvun suunnittelua ohjasi Linnan juhlien pukukoodi: juhlapuku ja kunniamerkit. Toisaalta puvun syntyyn vaikuttivat myös suunnittelijan sekä asiakkaan näkemykset, vallitsevat trendit ja käytettävyys. Työn toinen puoli oli prosessin raportointi kirjallisesti. Kirjallinen raportti on tarkoitettu selittämään juhlapuvun suunnittelun ja valmistamisen vaiheita lukijalle.</p>	
Avainsanat Juhlapuku, mittatilaustyö, Linnan juhlat, vaatetussuunnittelu, etiketti, pukukoodi	

Field of Study Culture			
Degree Programme Degree Programme in Design			
Author Aada Muhonen			
Title of Thesis Evening Dress to the Independence Day Reception 2016			
Date	2.12.2016	Pages/Appendices	67/72
Supervisor Ulla Rytkönen			
Client Organisation /Partners Erja Turunen			
<p>Abstract</p> <p>The subject of this thesis is the designing and manufacturing of an evening dress for a female customer. The evening dress will be used in the President's Independence Day Reception on the 6th of December 2016. In addition to the designing task of an evening dress, accessories suitable for the dress were made.</p> <p>This report describes the steps of the designing and making of an evening dress. The description of the process begins by presenting the background, starting point and targets of the topic. Acquisition of the background information focuses on the history of the President's Independence Day Reception, especially from the dressing's point of view, and also on the dress code. In addition, the thesis looks at the dress codes in general. Moreover, the report describes the stages of designing, manufacturing, client meetings and their impact on an evening dress. At the end of the thesis the finished evening dress is presented.</p> <p>The work has two dimensions. One part of the work is the evening dress. Designing of the evening dress is influenced by the dress code of the Presidential Palace: an evening dress with medals and decorations. On the other hand, the dress is also affected by the vision of the designer and the client, current trends and usability. The other part of the work is to write a report. The aim of report is to clarify the process of designing and manufacturing to the reader.</p>			
<p>Keywords Evening dress, tailor-made, President's Independence Day Reception, clothes design, etiquette, dress code</p>			

SISÄLLYS

1. JOHDANTO.....	5
2. TYÖN TAUSTA JA TAVOITTEET.....	6
2.1. Aiheen valinta ja taustat.....	6
2.2. Tavoitteet.....	8
2.3. Toteutus ja resurssit.....	9
2.4. Keskeiset käsitteet.....	11
3. PUKEUTUMISEN ETIKETTI.....	13
3.1. Pukukoodit.....	14
3.2. Linnan juhlat ennen ja nyt.....	19
3.3. Linnan juhlien pukukoodi.....	22
4. SUUNNITTELU.....	28
4.1. Trendit.....	28
4.2. Luonnostelu ja muotoilu.....	31
4.3. Materiaalit ja värit.....	36
4.4. Asiakastapaamiset.....	39
5. VALMISTAMINEN.....	46
5.1. Valmistusprosessi.....	46
5.2. Valmis tuote.....	48
5.3. Arviointi.....	53
6. POHDINTA.....	57
LÄHTEET.....	60
LIITTEET	
LIITE 1: Lehtihaastattelu 20.11.2016.....	68
LIITE 2: Maininta Itä-Savossa 7.12.2016.....	69
LIITE 3: Maininta Savon Sanomissa osana Linnan juhlien ennakkojuttua 4.12.2016..	70
LIITE 4: Verkkojuttu Savon Sanomissa 6.12.2016.....	71
LIITE 5: Kuva suunnittelemastani juhlapuvusta Savon Sanomien verkkosivuilla 6.12.2016.....	72

1. JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheena on naisen juhlapuvun suunnittelu ja valmistaminen asiakastyönä itsenäisyyspäivän vastaanotolle 6. joulukuuta 2016. Työhön kuuluu juhlapuvun ja siihen sopivien asusteiden suunnittelun ja valmistamisen lisäksi prosessin raportointi. Kirjallisessa työssäni kuvaan paitsi suunnittelun ja valmistamisen prosessia, myös asiakastyön vaiheita. Lisäksi käsittelen Linnan juhlien historiaa, juhlien pukeutumista sekä yleistä pukeutumisen etikettiä. Hyödynnän työssäni opiskelujen aikana opittuja tietoja ja taitoja sekä aikaisempaa kokemusta vaatteiden suunnittelusta ja valmistamisesta. Lisäksi hyödynnän asiakastapaamisista saamaani tietoa, alan kirjallisuutta ja verkkopalveluita.

Opinnäytetyössäni syvennyn asiakastyön erityispiirteisiin. Olen kiinnostunut erityisesti siitä, miten suunnittelija-valmistajan ja asiakkaan näkemykset kohtaavat ja kehittyvät valmiiksi tuotteeksi. Raportoin asiakastapaamiset päiväkirjanomaisesti, minkä ansiosta asiakastapaamisten sisältö hahmottuu hyvin yksityiskohtaisesti ja konkreettisesti. Kuvauksista saa selkeän käsityksen projektin kulusta ja yhteistyön toimivuudesta. Asiakastapaamisissa esille nousseet asiat vaikuttavat juhlapuvun suunnitteluun ja valmistamiseen sekä havainnollistavat sitä, mitä kaikkea suunnittelija-valmistajan on huomioitava työskennellessään asiakkaan kanssa.

Minua kiehtoo myös juhlapuvun valmistamisen haasteellisuus ja se, miten paljon erilaista ammattiosaamista sen tekeminen vaatii. Pidän motivoivana sitä, että suunnittelen ja valmistan asun todelliselle henkilölle ja todellista käyttötarkoitusta varten. Työn kiinnostavuutta lisää puvun käyttötilanteen merkittävyys ja julkisuus.

Presidentin itsenäisyyspäivän vastaanotto eli Linnan juhlat on yksi Suomen arvokkaimmista juhlatilaisuuksista. Itsenäisyyspäivän vastaanotto järjestetään vuosittain 6. joulukuuta, perinteisesti Presidentinlinnassa Helsingissä. Presidenttiparin ja vieraiden pukeutuminen on saanut paljon huomiota jo vuonna 1919 järjestetyistä ensimmäisistä Linnan juhlista saakka. Linnan juhlat on arvokas tilaisuus, jonka vieraiden käyttäytymistä ja pukeutumista ohjaa etiketti. (Hirvikorpi 2006, 21–22.)

2. TYÖN TAUSTA JA TAVOITTEET

2.1 Aiheen valinta ja taustat

Opinnäytetyöni toteutan asiakastyönä Linnan juhliin osallistuvalla naisella. Aihevalintaani vaatii perehtymistä juhlapuvun suunnitteluun ja Linnan juhliin liittyvään kirjallisuuteen.

Valitsin opinnäytetyöni aiheeksi juhlapuvun suunnittelun ja valmistamisen Linnan juhliin, koska olen kiinnostunut erityisesti juhlapukeutumisesta. Minua kiinnostaa myös juhlapukeutumiseen liittyvät etiketit ja pukeutumiskoodit. Olen seurannut Linnan juhliä televisiosta pienestä pitäen. Jo lapsena huomioni kiinnittyi varsinkin juhlien vieraiden asuvalintoihin. Haaveilin lapsena, että pääsisin joskus itse vieraaksi Linnan juhliin. Ajatus juhlapuvun suunnittelemisesta itsenäisyyspäivän vastaanotolle on kytynyt mielessäni jo vuosia. Entinen työnantajani ehdotti jo vuonna 2011, että voisin suunnitella hänelle juhlapuvun Linnan juhliin.

”...Sitten kun sinusta tuntuu, että tahdot ja olet valmis itse siihen, niin saat suunnitella ja valmistaa minulle puvun Linnan juhliin... Tämä on tilaus, ja vain jos tahdot niin, että älä ota paineita.” (Facebook-keskustelu 21.12.2011, kirjoitusasua muutettu alkuperäisestä.)

Opiskelin tuolloin vaatetusalan artesaaniksi ammattikoulussa, mutta en tuntenut olevani vielä valmis tarttumaan haasteeseen. Lisäksi olin juuri saanut tietää, että pääsen opiskelemaan vaatetusmuotoilua Kuopion Muotoiluakatemiaan, ja uskoin, että juhlapuku olisi toteutettavissa tulevan koulutuksen aikana tai sen päätteeksi.

Aihevalintaani vaikutti myös se, että halusin toteuttaa juhlapuvun asiakastyönä. Oikealle asiakkaalle vaateen suunnittelu ja valmistaminen vaatii enemmän kuin vaateen valmistaminen mittataulukon mukaan. Mittatilaustyön on vastattava asiakkaan ja suunnittelijan näkemyksiä. Juhlapuku syntyy vuorovaikutuksessa. Suunnittelijan on otettava asiakkaan toiveet huomioon, ja osoitettava ammattitaitonsa tarjoamalla ratkaisuja ja vaihtoehtoja. Juhlavaateen on istuttava hyvin ja oltava käytännöllinen sekä laadukas. Juhlavaateen laatu näkyy esimerkiksi materiaalivalinnoissa ja viimeistelyn huolellisuudessa. Asiakkaan on tunnettava itsensä juhlavaatteessa juhlavaksi ja kauniiksi. Lisäksi vaateen mittasuhteiden on oltava sopivat asiakkaan vartalolle.

Olen aina ollut kiinnostunut käsitöistä ja tiennyt jo pienestä pitäen suuntautuvani luovalle alalle. Olen käynyt Savonlinnan taidelukion kuvataidelinjan ja minulla on vaatealan artesaanin tutkinto. Olen tehnyt paljon vaatteita, mutta pääasiassa itselleni. Artesaanikoulutuksen kulttuurivaatekurssilla valmistin juhلامekon. Koulutuksen päättötyönä suunnittelin minimalliston, johon kuului kahdeksan vaatetta, joista valmistin kolme. Minulla on paljon kokemusta vaatteiden suunnittelemisesta ja valmistamisesta, mutta opinnäytetyössäni minulla on ensimmäistä kertaa urallani edessä juhlavaatteen valmistus asiakastyönä.

Juhlapuvun suunnitteleminen ja valmistaminen nimenomaan Linnan juhliä varten on haastava tehtävä, jossa myös julkisuuden näkökulma on kiinnostava. Linnan juhliä seurasi televisiosta vuonna 2015 yhteensä 2,5 miljoonaa katsojaa eli noin puolet suomalaisista (YLE 2015). Koen jännittävänä ja suurena mahdollisuutena, että toteuttamani juhlapuku pääsee esille niin näyttävällä tavalla. Mielestäni on hienoa, kun minuun luotetaan suunnittelijana ja ompelijana niin paljon.

Pohdin opinnäytetyöni aiheen valintaa myös oppimisen kannalta. Halusin oppia työtä tehdessäni mahdollisimman paljon juhlapukeutumisesta. Pidän juhlapukeutumisen suunnittelua arkipukeutumista mielekkäämpänä, koska juhlapukeutumisessa on otettava huomioon tarkemmin muun muassa tilaisuuden luonne ja etiketti. Valintaani ohjasi myös se, että nautin ongelmanratkaisusta suunnittelussa sekä valintojen tekemisestä kokeiluiden kautta. Juhlapuku on monimutkainen ja ammattitaitoa vaativa kokonaisuus, jonka onnistuminen vaatii perehtymistä ja aitoa kiinnostusta. Uskoin aihetta valitessani, että juuri juhlapuvun suunnittelussa ja valmistamisessa pääsen haastamaan itseni parhaiten.

Opinnäytetyöni aihe syntyi asiakkaan toiveesta. Asiakkaani toivoi, että suunnittelisin ja valmistaisin hänelle juhlapuvun presidentin itsenäisyyspäivän vastaanotolle. Asiakkaani on 59-vuotias Erja Turunen. Olen tuntenut hänet vuodesta 2006 saakka. Erja Turunen ja hänen miehensä Kaj Turunen olivat työnantajiani useana kesänä, läheinen suhteemme on säilynyt työsuhteen päättymisen jälkeenkin. Erja Turusen aviopuoliso on perussuomalainen savonlinalainen kansanedustaja. Kansanedustajan työn vuoksi Turuset kutsutaan vuosittain presidentin itsenäisyyspäivän vastaanotolle. Ennakoitavuus helpotti opinnäytetyöni aiheen valintaa, koska asiakkaani tietää tulewansa vuosittain

kutsutuksi Linnaan. Aikataulullisesti olisi ollut haastavaa suunnitella ja valmistaa Linnan juhlien juhlapukua asiakkaalle, joka saisi tietää tullessa kutsutuksi vasta marraskuun alussa, jolloin projektin toteuttamiseen jäisi aikaa vain noin kuukausi. Työtäni helpotti myös se, että asiakkaallani on aiempaa kokemusta Linnan juhlista. Myös se, että tunnen asiakkaani hyvin, nopeuttaa työn toteuttamista.

Opinnäytetyöni aiheen valintaa tehdessäni tiesin, että juhlavaatteen valmistaminen Suomen yhteen merkittävimpään juhlatilaisuuteen on työlästä ja vastuullinen tehtävä. Tiedostin jo projektia suunnitellessani, että työ on otettava vakavasti. Juhlapuvun suunnitteluun ja valmistukseen kuluu aikaa. Lisäksi tilaisuus, jossa sitä käytetään, on paitsi arvokas, myös erittäin julkinen. Ymmärsin myös sen, että asiakkaallani on tietyt odotukset projektiin liittyen, ja hän myös odottaa lopputuloksen vastaavan toiveitaan. Suhtauduin minulle annettuun tehtävään ammattiyllpeydellä, koska en halunnut tuottaa pettymystä itselleni enkä asiakkaalleni.

Alkuperäisessä suunnitelmassani juhlapuvun suunnittelun ja valmistamisen lisäksi suunnittelin tarkastelevani opinnäytetyöni raportissa eri materiaaleja, jotta saisin selville, miten materiaalin vaihtaminen vaikuttaa vaateen malliin visuaalisesti. Lisäksi tarkoitukseni oli kuvata asiakastyön suunnittelun ja valmistamisen prosessia sekä perehtyä Linnan juhlien historiaan ja pukeutumisen etikettiin. Huomasin kuitenkin jo varhaisessa vaiheessa, että minun oli rajattava tarkemmin opinnäytetyöni aihetta. Koska pidin materiaalikokeiluja irrallisimpana osana opinnäytetyötäni, päätin jättää ne pois ja keskittyä juhlapuvun suunnittelun ja valmistamisen lisäksi asiakastyöprosessin kulun havainnollistamiseen sekä etiketin, Linnan juhlien historian ja erityispiirteiden tarkasteluun.

2.2 Tavoitteet

Opinnäytetyössäni on kaksi isoa kokonaisuutta. Suunnittelemani ja valmistamani juhlapuku on opinnäytetyön konkreettinen tulos. Kirjallisen työn tavoitteena on avata juhlapuvun valmistamisen prosessia. Juhlapuvun osalta tärkein tavoitteeni on valmistaa vaate, johon minä ja asiakas olemme tyytyväisiä. Haluan osoittaa työssäni ammattitaitoani ja ylittää itseni sekä oppia uutta. Haluan suunnitella ja valmistaa puvun, jota asiakkaani voi ylpeästi kantaa presidentin itsenäisyyspäivän vastaanotolla. Toivon, että

kirjallisen työni lukeminen selventää asiakastyönä tehtävän vaatteen suunnittelu- ja valmistusprosessia. Lisäksi haluan, että Linnan juhlien perinne ja yleiset pukeutumiseen liittyvät säännöt pohjustavat tekemiäni valintoja ja työni lähtökohtia.

Oppiminen on myös yksi tärkeistä tavoitteistani. Juhlapuvun suunnittelussa ja valmistamisessa on paljon yksityiskohtia, joiden uskon opettavan minua sekä suunnittelijana että ompelijana projektin edetessä. Toivon, että juhlapuvun valmistuttua olen valmiimpi hallitsemaan suuritöisiä ja pitkäjänteisyyttä vaativia projekteja. Varsinkin aikataulutaminen, etukäteissuunnittelu ja systemaattisuus ovat tärkeitä projektin tarjoamia oppeja. Haluan myös oppia lisää asiakkaan kohtaamisesta, ja siitä miten suunnittelijana ja ompelijana osaan tulkita asiakkaan toiveita ja toteuttaa ne vastaamaan sekä omaani että asiakkaan näkemystä.

Koska valmistan juhlapuvun Linnan juhliin, on myös julkisuus osa opinnäytetyötäni. Tavoitteenani on, että pukuni saa huomiota mediassa. Olisi upeaa, jos pukuni valittaisiin Linnan tyylikkäämpien joukkoon. Tiedostan kuitenkin sen, että eniten mediahuomiota saavat julkisuuden henkilöt ja tunnetut vaatesuunnittelijat.

2.3 Toteutus ja resurssit

Aloitin opinnäytetyöni suunnittelun huhtikuussa 2016, jolloin laadin työni toteutukselle aikataulun sekä haastattelin asiakkaan ja otin hänestä kiinteät mitat puvun peruskaavaa varten. Aikatauluun kirjasin ylös tehtävät kuukausitasolla, jotta työni valmistuu määräaikaan mennessä. Juhlapuvun suunnittelulle varasin aikaa useita kuukausia, puvun valmistamisen aloitin syyskuussa 2016. Olin varautunut siihen, että suunnitelmat kehittyvät ja muuttuvat valmistamisen rinnalla. Tarkensin myös aikatauluani työn edetessä. Aikataulutin työni niin, että juhlapuku on valmis marraskuussa 2016, kirjallinen työ joulukuun 2016 alussa. Aikatauluani ohjasi itsenäisyyspäivän vastaanoton ajankohta, 6. joulukuuta 2016. Puvun valmistamisen ohessa keräsin materiaalia ja pohjatietoa opinnäytetyön kirjallista osuutta varten.

Etenen opinnäytetyössäni perehtymällä ensin itsenäisyyspäivän vastaanoton perinteisiin ja historiaan sekä tilaisuuden etikettiin ja sen asettamiin suunnittelullisiin rajoituksiin. Tutkin myös heti aluksi syksy–talvi 16–17 -kauden trendejä esimerkiksi värien ja

materiaalivalintojen osalta. Tärkeää oli myös tavata asiakas heti työn alkuvaiheessa, jotta pääsin kartoittamaan hänen toiveitaan mallin, materiaalin ja värin suhteen. Jo ensimmäisessä asiakastapaamisessa otin asiakkaalta kiinteät mitat puvun peruskaavaa varten. Samalla sain selville myös sen, millaisia ominaisuuksia tilaisuus ja asiakas puvulta vaativat. Suunnittelun ja valmistuksen edetessä juhlapukua on sovitettava asiakkaalle useita kertoja, jotta sen istuvuus ja sopivuus varmistuvat, ja jotta asiakas saa käsityksen lopputuloksesta. Tietoa ja tekstiä kirjallista työtä varten keräsin prosessin edetessä. Viimeisessä sovituksessa toivon juhlapuvun olevan niin valmis, ettei siihen välttämättä tarvitse tehdä olleenkaan muutoksia. Olen kuitenkin valmistautunut siihen, että joitakin pieniä muutoksia voin joutua tekemään vielä viime hetkilläkin, kuten esimerkiksi muuttamaan juhlapuvun helman pituutta. Kun juhlapuku on valmis ja olen luovuttanut sen asiakkaalle, viimeistelen kirjallisen työni.

Ammatillisesta näkökulmasta katsottuna pääsen työssäni hyödyntämään hyvin osaamistani suunnittelijana ja vaatetusalan ammattilaisena. Opinnäytetyöni vastaa mielestäni hyvin taitojani, mutta haastaa oppimaan uutta. Pääsen tekemään opinnäytetyössäni sitä, mikä on vahvuuteni. Toisaalta harppaan myös mukavuusalueeni ulkopuolelle. Juhlapuvun ompeluvaiheessa pääsen keskittymään opinnäytetyöhöni lähes täysipäiväisesti, sillä opiskeluni eivät vaadi päivittäistä läsnäoloa koululla ja vähennän työtuntini myyjänä minimiin. Muuten opiskelen ja teen töitä opinnäytetyöni rinnalla. Koen tärkeäksi sen, että pystyn järjestämään suunnittelulle ja valmistukselle riittävästi aikaa arjessani, jotta lopputuloksesta tulee varmasti paras mahdollinen ja pystyn keskittymään työhöni riittävän hyvin.

Sovimme asiakkaani kanssa, että juhlapuvun budjetti on 700 euroa. Arvioin budjetin kattavan työstä aiheutuvat kulut melko hyvin. Budjetin on riitettävä materiaaleihin (kankaat sovituskappaleisiin, lopulliset kankaat, vuorikankaat...), lisätarvikkeisiin (ompelulangat, napit, vetoketjut, tukikankaat...) sekä matkakuluihin (asiakas asuu eri kaupungissa kuin minä). Käytän puvun toteutuksessa hyväkseni sekä kotoani löytyviä välineitä, että koulun tiloja ja laitteita.

2.4 Keskeiset käsitteet

Seuraavaksi esittelen opinnäytetyöni kannalta oleelliset käsitteet.

Etiketti

Etiketillä on aikaisemmin tarkoitettu varsinkin hovietikettiä, perinteisiä hovitapoja. Nykyisin etiketti näkyy varsinkin diplomatian piirissä. Toisaalta etiketillä tarkoitetaan myös seuraelämän tapoja ja säännöiksi vakiintunutta käytöstä. (Koukkunen ym. (toim.) 2007: 133.) Kerron etiketistä tarkemmin luvussa 3.

Protokolla

Protokollalla tarkoitetaan varsinkin virallisissa yhteyksissä käytös- tai menettelyohjeita, jotka ovat kirjallisia (Koukkunen ym. (toim.) 2007: 397). Protokollaa tarkastelen lähemmin luvussa 3.

Pukukoodi, pukeutumisetiketti

Pukeutuminen voidaan jaotella neljään kategoriaan: vapaa-ajan pukeutuminen, työpukeutuminen, edustuspukeutuminen ja juhlapukeutuminen. Pukukoodit tai pukeutumisetiketit ohjaavat eniten juhlapukeutumista. Pukeutumisetiketti tarkoittaa yleisesti hyväksytyjä pukeutumistapoja. Kutsujen kansainvälisiä pukukoodeja on laskentatavasta riippuen viisi tai kuusi erilaista. (Hakala 2010: 39, 40, 42.) Pukukoodit esittelen luvussa 3.1.

Trendi

Vaatetuksessa trendi on muodinmukainen tai tunnusomainen yksityiskohta tai muotivirtaus, muoti (Koukkunen ym. (toim.) 2007: 519). Trendit vaikuttavat kokonaisvaltaisesti siihen, mikä esimerkiksi vaatetuksessa on ”pinnalla”.

Mittatilaustyö, asiakastyö

Mittatilaustyö on asiakkaalle tilauksesta valmistettava työ.

Mittataulukko

Tässä työssä mittataulukolla tarkoitetaan pohjoismaisessa kaavajärjestelmässä ilmoitettuja kokoja vastaavia mittoja (Melkas ym. 1985: 4).

Puvun peruskaava

Puvun peruskaavoiksi kutsutaan kaavoja, joiden avulla voidaan valmistaa lähes vartalonmyötäisiä vaatteita. Peruskaavoissa muotolaskokset ja saumat ovat määrätyissä paikoissa ja antavat vaatteelle sen perusmuodon. Suomessa peruskaava piirretään yleensä pohjoismaisen kaavajärjestelmän mukaan. Kaavat piirretään yleensä puolikkaina. (Virtuaali AMK 2006b.)

Kiinteä mitta

Kaavojen piirtämistä varten vartalosta otetaan kiinteät mitat, jotka ovat vartalonmyötäiset eli niin sanotut perusmitat. Kiinteisiin mittoihin lisätään perusväljyydet. (Virtuaali AMK 2006b.)

Kuosittelu, kuositleminen

Kuosittelulla tarkoitetaan peruskaavan muuttamista suunnitellun vaateen mallin mukaiseksi. Se on olemassa olevien kaavojen muokkaamista. (Virtuaali AMK 2006c.)

Sovituskappale

Sovituskappaleella tarkoitan tässä työssä korvaavasta materiaalista valmistettua mallia vastaavaa vaatetta. Sovituskappaleella voi testata kaavojen toimivuutta sekä mallin sopivuutta asiakkaan vartalolle. Lisäksi se on apuna erilaisten työtapojen kokeiluissa. Sovituskappale auttaa myös materiaalivalinnassa.

Pliseeraus

Pliseerauksella tarkoitetaan tiheää laskostusta, joka syntyy kankaaseen lämmön avulla. Pliseeraus on melko kestävä tapa muokata kangasta, mutta jälkikäsitteilyn avulla pliseerauksesta saa pysyvän. (Virtuaali AMK 2006a, Modelia.)

Sovitusnukke, muotoilunukke

Sovitusnukke toimii suunnittelijan ja ompelijan apuvälineenä. Sen päälle voi esimerkiksi sovittaa ja muotoilla valmistettavaa vaatetta. Sovitusnuket voivat olla säädettäviä, jolloin nukken voi säätää vastaamaan asiakkaan mittoja. (Prym.)

3. PUKEUTUMISEN ETIKETTI

Laajassa merkityksessä etiketillä tarkoitetaan käytössääntöjä, joita ihmisten odotetaan tietyissä tilanteissa noudattavan. Käytössäännöt voivat koskea esimerkiksi teitittelyä, kättelyä, pukeutumista tai tervehtimistä. Käytössääntöjen perusteella odotetaan, että kirjastossa ollaan hiljaa, hautajaisissa käyttäydytään hillitysti, koululuokassa viitataan kädellä (eikä esimerkiksi jalalla), kirkossa ei taputeta ja mies pitää naiselle ovea auki. Etikettisääntöjä on ollut olemassa jo hyvin kauan. Etiketti-sana juontaa juurensa 1600- ja 1700-lukujen vaihteen Ranskaan ja kuningas Ludwig XIV:n hoviin, tilannekohtaiset käyttäytymissäännöt ovat kuitenkin paljon vanhempia, sillä niitä on ollut olemassa jo esihistoriallisella ajalla uskonnollisissa seremonioissa. Etikettisäännöt ovat usein kirjoittamattomia. On olemassa myös erityistilanteita koskevia etikettejä, kuten hovietiketti, puolustusvoimien etiketti ja presidenttietiketti. Protokolla eroaa etiketistä siinä, että sen säännöt ovat usein kirjoitettuja, ja niitä sovelletaan tietyissä virallisissa tilanteissa. Presidentin itsenäisyyspäivän vastaanotto on yksi juhlallisista muodollisuuksista, joiden sääntöjä ohjaa ulkoministeriön protokollaosaston päällikkö. Protokolla vaikuttaa esimerkiksi siihen, missä järjestyksessä itsenäisyyspäiväjuhlan vieraat saapuvat Linnaan. Suomalainen protokollajärjestys etenee virka-asemasta virkaikään, arvo-nimiin ja fyysiseen ikään. (Hakala 2010: 13–14, 23–33; Isotalo 2000: 7–8.)

Käytössäännöiksi ymmärrettynä etiketti liittyy myös siihen, millaisen viestin välittää ympärillään oleville ihmisille. Etiketin noudattamatta jättäminen tai sen rikkominen herättävät huomiota. Välittyvään viestiin vaikuttavat esimerkiksi puhetapa, ilmeet, asennot ja muu ulkoinen olemus, kuten pukeutuminen. Viestin vastaanottaja tulkitsee lähetettyjä merkkejä esimerkiksi kulttuurinsa, tilanteen ja koulutuksensa kautta. Tuleekin muistaa, että etiketti ja käyttäytyminen ovat aina sidottuja myös kulttuuriin. Etiketillä on merkitystä ensivaikutelmankin kannalta. Ilmeet, eleet ja ulkoinen olemus synnyttävät ensivaikutelman, jonka sanotaan muodostuvan jopa 20–30 sekunnissa (Isotalo 2000: 7) tai viimeistään noin neljässä minuutissa. (Hakala 2010: 17–21.)

Pukeutuminen on yksi etiketin kulmakivistä. On muistettava, että ilman kirjoitettuja pukukoodejakin pukeutumiseen kohdistuu oletuksia. Pukeutumisetiketti voidaankin ajatella yleisesti hyväksytyinä pukeutumistapoina. Vaikkei tilaisuuden kutsussa mai-

nittaisikaan pukukoodia (kuten usein häiden, valmistujaisten ja syntymäpäivien kutsuissa), ovat silti tietyt pukeutumiseen liittyvät oletukset olemassa. Pukeutuminen on yksi tärkeimmistä viesteistä, joita ihminen välittää ulospäin. Pukeutuminen on myös ensimmäisiä viestejä, joita ihmisen huomataan ympärilleen lähettävän. Pukeutuminen on myös osa ihmisen imagoa. On tärkeää, että pukeutumisellaan kunnioittaa muita ja, että pukeutuminen noudattaa tilanteeseen kohdistuvia odotuksia. Odotukset voivat olla aivan arkisia, eikä niitä useinkaan ole kirjattu mihinkään: miten rannalle pukeudutaan, miten töihin pukeudutaan, mitä kuntosalille laitetaan päälle? Toisaalta on erityisiä tilanteita, kuten juhlia, joihin niihinkin odotetaan pukeuduttavan tietyllä tavalla. Etikettillä kunnioitetaan tilaisuutta ja sen järjestäjiä. Pukeutumisetiketin noudattaminen ja sen muodollisuus ovat sidoksissa aikaan ja muotiin. Usein vanhemmat ihmiset arvostavat enemmän sääntöjen mukaista pukeutumista kuin nuoret. Oleellista kuitenkin on muistaa, että etiketin mukainen pukeutuminen on osa hyvää käytöstä, etiketin rikkominen on huonoa käytöstä. Pukeutumiseen perusperiaate on, että pukeutumisen tulee olla siistiä ja yhtenäistä. Tilanteeseen sopivaan ”oikeaan” pukeutumiseen vaikuttavat esimerkiksi asema, työn luonne, vuodenaika, kellonaika, tilaisuuden luonne, tilaisuuden paikka, pukeutujan ikä ja ruumiinrakenne sekä tilaisuuden osallistujien ikä ja arvoasema. Etikettiä noudattavan pukeutumisen tärkein ohje löytyy usein kutsusta asutoiveena eli pukukoodina. (Isotalo 2000: 7–8; Hakala 2010: 39–40.)

3.1 Pukukoodit

Pukukoodi tai pukeutumiskoodi on kutsujan kutsussa ilmoittama asutoive. Mikäli erityisiä asutoiveita on, ne tulisi ilmoittaa kutsussa. Pukukoodit ovat kansainvälisiä. Havaintojeni mukaan yhä useammin pukukoodi ilmoitetaan kutsussa englannin kielellä, varmastikin kansainvälistymisen vuoksi. Etiketin mukainen pukeutuminen määräytyy miehen peruspuvuston mukaan. Perinteisiä pukukoodeja on eriteltävissä viidestä seitsemään, toki muitakin pukukoodeja on olemassa. (Isotalo 2000: 60; Hakala 2010: 42.) Esittelen seuraavaksi yleisimmät pukukoodit ja niiden erityispiirteet epämuodollisimmasta muodollisimpaan.

Vapaa-ajan asu eli englanniksi casual on epämuodollisten tilaisuuksien ”rento” pukukoodi, jonka merkitys vaihtelee tilaisuuden mukaan. Pukukoodi ei tarkoita sitä, että sa-

nanmukaisesti pukeuduttaisiin vapaa-ajan vaatteisiin, kuten verryttelyhousuihin ja college-paitaan. Vapaa-ajan asulla tarkoitetaan siistiä pukeutumista, miehillä esimerkiksi suoria housuja, ei mielellään farkkuja. Rentous ei siis tarkoita epäsiisteyttä. Jos kutsutun mielestä vapaa-ajan asun pukukoodi tuntuu epäselvältä, kannattaa tarkistaa kutsujalta, mitä sillä tilaisuudessa tarkkaan ottaen tarkoitetaan. Vapaa-ajan asuna voi käyttää hyvin erilaisia vaatteita tilaisuuden luonteesta riippuen. Toisinaan casual-pukukoodia täsmennetään kirjoittamalla kutsuun ”smart casual” tai ”business casual”. Smart casual ja business casual eivät ole virallisia pukukoodeja, mutta tarkentavat pukeutumistoi- vetta arkista pukeutumista siistimpään suuntaan. Smart casual tarkoittaa, että miehen oletetaan pukeutuvan pikkutakkiin, mutta sen alla ei tarvitse käyttää kauluspaitaa. Business casual tarkoittaa yhdistelmäasua. Mies ei siis pukeudu pukuun, vaan esimerkiksi suorien housujen, kauluspaidan ja neuleen yhdistelmään tai pikkutakkiin. Business casual -pukukoodin rinnalla käytetään myös business professional -termiä, joka tarkoittaa käytännössä samaa kuin business casual. (Hakala 2010: 42–43; Isotalo 2000: 10–14.)

Arkipuku tarkoittaa pukukoodina virallista työasua. Nykyään arkipukukoodiin (englanniksi informal) törmää verrattain harvoin ja silloinkin useimmiten työelämässä. Myös arkipuvun käyttö on vähentynyt. Arkipukuja näkee nykyään lähinnä esimerkiksi kansanedustajien sekä yritysjohtajien yllä. Miehellä arkipuku on puku, jossa on klassisim- millaan kaksinappinen takki ja suoralahkeiset housut ilman lahkeensuun käänteitä. Liivi on samaa materiaalia kuin puku. Arkipuvulle ei kuitenkaan ole tarkkaa määritel- mää, mutta se muistuttaa tumma pukua, olematta yhtä virallinen. Arkipuvun tavallisim- mat värit ovat laivastonsininen, harmaa ja liituraitakuosi. Naisen arkipuku on jakku- puku tai housupuku. Naisen puku voi olla väriltään kirkkaampi kuin miesten puvut. Lisäksi pukua voidaan asustaa huiveilla tai lisätä juhlavuutta puserovalinnalla. (Hakala 2010: 43; Isotalo 2000: 14–16.)

KUVA 1 Tumma puku.

KUVA 2 Saketti ja harmaa plastron.

Tumma puku on pukukoodista kenties tavallisin (KUVA 1). Tumma puku on asuna pettämätön, sillä se käy lähes kaikkiin tilanteisiin kellonajasta riippumatta. Tummalla puvulla voidaan jopa korvata frakki, mutta toisaalta sitä voidaan käyttää myös työelämässä. Tumma puku on juhlapuku, joka on väriltään tummanharmaa, tummansininen tai musta. Puvun kuosi voi myös olla hillitysti raidoitettu. Puvun takki ja housut ovat samaa materiaalia, takki voi olla yksi- tai kaksirivinen. Tummalla puvulla ei koskaan tarkoiteta irtotakkia ja suorja housuja. Tumman puvun kanssa puetaan virallisiin tilaisuuksiin aina valkoinen paita, jonka kanssa voi käyttää kalvosimia. Tumman puvun kanssa puetaan aina mustat tai puvun väriset sukat. Kenkien on oltava asialliset, eivätkä ne saa olla paksupohjaiset. Tumman puvun kanssa käytetään tavallisesti silkkistä solmiota, mutta myös laadukkaat polyesterisolmiot hyväksytään nykyään. Solmio on yleensä hillitty ja tummansävyinen tai hopeanharmaa, siinä voi olla hillittyjä kuvioita. Vaalean hopeanharmaa solmio sopii kaikista hienoimpiin tilaisuuksiin. Hautajaisissa solmio on musta. Päällystakin tulisi olla pitkäkö ja samaa sävyä kuin puku. On muistettava, että on eri asia pukea tumma puku syntymäpäiville kuin frakkijuhliin. Jos käyttää tummaa pukua frakkitilaisuudessa, tulee yksityiskohtiin kiinnittää erityistä huomiota. Tumma puku -pukukoodi antaa myös naisen pukeutumiselle useita vaihtoehtoja,

joiden joukosta tulisi valita kunkin tilaisuuden luonnetta parhaiten vastaava asu. Jos tummalla puvulla korvataan frakki, saketti tai smokki, on naisen pukeuduttava sen mukaan. Naisen tulee huomioida asuvalinnassaan juhlien kellonaika. Päivätilaisuuteen nainen voi pukeutua kevyemmin ja epämuodollisemmin, iltatilaisuuksiin pukeudutaan iltapukuun, leninkiin tai pikkumustaan. Useimmiten tummaa pukua käytetään pieni-
muotoisissa juhlissa (kuten sukujuhlat), joihin nainen voi pukeutua esimerkiksi juhla-
vaan mekkoon, hame-puseroyhdistelmään tai jakku- tai housupukuun. (Hakala 2010: 43–44; Isotalo 2000: 18–22.)

KUVA 3 Musta silinteri.

KUVA 4 Eden.

KUVA 5 Chapeau claque eli kokoontaittuva silinteri.

Saketti on pukukoodina tavallisesti suurissa päiväjuhlissa (KUVA 2). Sakettia käytetään miehen hääasuna tai päiväjuhlapukuna ennen iltakuutta. Saketti ilmoitetaan pukukoodiksi yhä harvemmin. Suomessa saketteja myös näkee harvoin, sillä ne korvataan usein tummalla puvulla. Esimerkiksi Englannissa sakettia käytetään paljon enemmän. Saketin takki on väritään harmaa tai musta. Housut ovat musta-harmaaraitaiset. Takki muistuttaa malliltaan frakin takkia, sillä sen takana ovat hännäkset, jotka yltyvät polvi-
taipeisiin asti. Sakettitakin kauluksessa ei ole yleensä hakauksen kulmaa. Suurin ero verrattuna frakitakkiin on se, että saketti kiinnittyy edestä yhdellä napilla. Housut ovat suorat ja kapealinjaiset. Niissä on prässit sekä edessä että takana. Sakettiin kuuluu myös liivi. Saketin kanssa käytetään valkoista paitaa, joka on virallisesti puolikovitettu smokkipaita, mutta myös frakkipaitaa käytetään. Paidan kaulus on siipikaulus eli yksinkertainen pystykaulus, jossa kauluksen kulmat kääntyvät alaspäin. Saketin kanssa käytetään kalvosinnappeja. Solmio ja solmuke eivät kuulu sakettiin pukeutuvalla, vaan sen kanssa käytetään plastornia, joka muistuttaa huivia tai solmiota (KUVA 2). Plastron on juhlavimmillaan hopeanharmaa, mutta plastronilla voi myös hassutella tilanteen niin salliessa. Myös liivin värissä voidaan ottaa vapauksia, se voidaan esimerkiksi valita

plastronin mukaan. Saketin kanssa käytetään ohutpohjaisia nauhakenkiä. Vyön sijaan saketin kanssa kuuluu käyttää olkaimia. Saketin kanssa voi käyttää hattuna harmaata tai mustaa silinteriä, edeniä tai chapeau claqueta (KUVAT 3, 4 ja 5). Nainen pukeutuu juhlaan päiväjuhlapukuun, kun miehellä on yllään saketti. Sakettitilaisuuksiin sopivat esimerkiksi juhlat jakkupuvut ja leningit. Naisen pukeutumisen värisävyjä ei ole rajoitettu, muttei naisen asu saa olla päiväjuhlissa liian avonainen. Kengät ovat yleensä avokkaat, laukku on siro. Hattu ja käsiineet täydentävät naisen asua. Kokonaisvaikutelman tulisi olla hillitty, huoliteltu ja tasapainoinen. (Hakala 2010: 44; Isotalo 2000: 38–42.)

KUVA 6 Smokki.

KUVA 7 Frakki.

Smokki on ”pienien ja iloisten” iltajuhlien puku, jota käytetään kello 18 jälkeen alkavissa juhlissa (KUVA 6). Tyypillisesti smokkia käytetään esimerkiksi teatteri- tai oopperaensilloissa. Smokki voi olla yksi- tai kaksirivinen, materiaaliltaan se on villaa tai villasekoitetta. Yksirivisessä takissa kaksi nappia on ommeltu vastakkain, toinen takin oikealle puolelle, toinen nurjalle. Napit kiinnitetään niin, että ne molemmat näkyvät. Smokkitakin kauluksen käänteet ja napit on usein päällystetty silkillä. Yleisimmin smokki on väriltään musta, mutta smokki voi olla myös tummansininen tai valkoinen.

Smokkeja valmistetaan lähes missä tahansa materiaaleissa ja väreissä, mutta epävirallisemmat smokit mielletään lähinnä esiintymisasuiksi. Smokin asusteina käytetään solmuketta ja vyöliiviä, jota kutsutaan myös smokkivyöksi. Smokkivyön sijaan voi käyttää myös smokkiliiviä. Virallisesti solmukkeen ja vyöliivin tulisi olla puvun värinen. Smokkipaita on valkoinen ja pliseerattu edestä. Paidan kaulus on siipikaulus, joka on malliltaan muuten pysty, mutta kulmat on käännetty. Smokin kanssa käytetään useimmiten kiiltoonahkakengiä tai korkeakiiltoisesta nahasta valmistettuja kenkiä. Smokin kanssa voi käyttää myös hattua, jonka tulisi olla malliltaan sellainen, että hatun lierit kääntyvät ylöspäin. Smokkijuhlissa naisenkin asun tulee olla juhlava. Tilaisuuden luonteesta ja käyttäjästä riippuen naisen asu voi olla pitkä tai lyhyt, yksi- tai kaksiosainen. Myös smokkipukua mukailevan housuasun käyttäminen on sallittua. Smokkijuhlissa naisilla ovat sallittuja hulluttelevatkin ja hyvin näyttävät asut (kuten paljetit ja kristallit), ellei kutsussa ole toisin mainittu. Hattu ei kuulu naisen asukokonaisuuteen, kun pukukoodina on smokki. (Hakala 2010: 45; Isotalo 2000: 22–30.)

Suurten iltajuhlien pukukoodi on frakki (KUVA 7). Frakkijuhlissa voidaan ilmoittaa kutsussa maininnalla ”frakki”, ”juhlapuku” tai ”iltapuku”, ja ne kaikki tarkoittavat käytännössä samaa. Frakkia käytetään pääsääntöisesti kello 18 jälkeen alkavissa iltatilaisuuksissa, kuten Linnan juhlissa. Naisen pukeutumisen kannalta frakkipukukoodi tarkoittaa pitkää iltapukua. Esittelen pukukoodin yksityiskohtaisemmin seuraavassa luvussa.

3.2 Linnan juhlat ennen ja nyt

Presidentinlinnassa vietettiin tasavallan presidentin itsenäisyyspäiväjuhlaa ensimmäisen kerran vuonna 1919, jolloin Suomi oli ollut itsenäisenä kaksi vuotta. Linnan juhlien näyttämö on alusta asti ollut Helsingin Kauppatorin laidassa sijaitseva vuonna 1820 valmistunut empire-rakennus, josta tuli tasavallan presidentin virka-asunto, Presidentinlinna, vuonna 1919 Kaarlo Juho Ståhlbergin ollessa presidentti. Linna toimi virka-asuntona vielä Mauno Koiviston presidenttikaudella 1990-luvulla. (Hirvikorpi 2006: 7, 10–11.)

Itsenäisyyspäiväjuhlien perinteen aloitti vuonna 1919 silloinen Suomen tasavallan presidentti K. J. Ståhlberg. Itsenäisyyspäiväjuhlien juuret ovat kuitenkin jo 1800-luvulla,

sillä juhlan perinteissä näkyy keisariajan hovitapojen ja valtiopäivätanssiaisten vaikutus. Ensimmäinen itsenäisyyspäiväjuhla oli hyvin erilainen tilaisuus kuin nykyiset Linnan juhlat, vaikka tilaisuuden luonnetta ovatkin alusta asti määrittäneet sen arvokkuus, protokolla ja syntyvä traditio. Presidentti Ståhlberg oli kutsunut iltapäivällä pidetylle vastaanotolle yhteensä noin 150 vierasta, jotka olivat hallituksen jäseniä ja virkamiehiä sekä diplomaatteja. Tarjoilu oli kieltolain takia vaatimatonta; juhlassa nautittiin kahvia ja makeaa kahvileipää. Vastaanotto oli alusta lähtien arvokas tilaisuus. Juhlien luonne alkoi muuttua kuitenkin jo Ståhlbergin aikaan. Vuonna 1922 juhlaa vietettiin ensimmäistä kertaa ilta-aikaan ja vieraslistalla oli liki 1 200 nimeä. Jo 1920-luvulla Linaan saattoivat tulla kutsutuiksi muutkin kuin poliitikot, sotilaat, virkamiehet ja diplomaatit, sillä myös menestyneet tieteentekijät ja näyttelijät kutsuttiin juhliin. (Hirvikorpi 2006: 7, 21–22.)

Linnan juhlien perinne on säilynyt näihin päiviin saakka, vaikka juhlien järjestämiseen onkin tullut välivuosia. Alkuaikoina itsenäisyyspäivän vastaanotto ei vielä ollut vakiintunut juhla, siksi se saattoi jäädä väliin esimerkiksi valtiovierailun takia tai presidentin syntymäpäivän vuoksi, kuten vuonna 1931 päätettiin, kun Pehr Evind Svinhufvud täytti 70 vuotta. Linnan juhlat on jouduttu perumaan myös sota-aikana. Vuosina 1939–1945 itsenäisyyspäivän vastaanottoa ei järjestetty ensin talvisodan, sitten toisen maailmansodan vuoksi. Presidentiksi vuonna 1946 valittu Juho Kusti Paasikivi elvytti katkolla olleen juhlaperinteen. Sotien jälkeen itsenäisyys tuntui jälleen tärkeältä ja konkreettiselta. Vuonna 1952 Paasikivi oli sairas eikä juhlaa järjestetty. Vuonna 1972 juhlaa vietettiin Finlandia-talossa, koska Kekkonen isännöimä Presidentinlinna oli remontissa. Myös vuoden 1974 Linnan juhlat jäivät väliin, koska presidentin puoliso Sylvi Kekkonen kuoli muutamia päiviä ennen itsenäisyyspäivää. Vuonna 1981 Linnassa ei juhlittu ollenkaan Urho Kekkonen sairauden takia, mutta Finlandia-talossa vietettiin sisäministerin isännöimä vastaanotto. Linnan perinnettä on yritetty katkaista myös vastustamalla sen luonnetta ”eliitin juhla”. Varsinkin 1970-luvulla tilaisuus kyseenalaistettiin voimakkaasti, mutta perinne kesti yli radikaalin vuosikymmenen. Vuonna 2013 presidentti Sauli Niinistö järjesti itsenäisyyspäivän vastaanoton poikkeuksellisesti Tampereella Tampere-talossa, kun Presidentinlinna oli suljettu remontin vuoksi. Myös tilaisuuden ohjelma oli poikkeuksellinen, sillä itsenäisyyspäivän vastaanottoa juhlittiin konsertin merkeissä. (Hirvikorpi 2006: 27, 31–32, 40, 48, 72; Yle 6.12.2014.)

Tasavallan presidentin järjestämä itsenäisyyspäivän vastaanotto eli Linnan juhlat on käsitteeksi muodostunut tilaisuus. Juhla on ”hyvin suomalainen, juhlallinen tapa” (Hirvikorpi 2006: 7), jolla kunnioitetaan maan itsenäisyyttä. Kättelyjono, ruokatarjoilut, tanssi ja musiikki ovat kuuluneet lähes poikkeuksetta Linnan juhliin, vaikka tilaisuus onkin muuten saanut kunkin aikakauden tuomaa väriä. Itsenäisyyspäivän juhlinta Linnassa on muuttunut vuosien saatossa vähemmän muodolliseksi ja rennommaksi. Presidenttipareista eniten juhlaa ovat muovanneet Martti ja Eeva Ahtisaari. Martti Ahtisaari oli tasavallan presidenttinä vuosina 1994–2000. Hänen presidenttikaudellaan monet Linnan ”vakiovieraat” jäivät ilman kutsua ja tilalle tuli paljon nuoria ja viihdealan tähtiä. Ahtisaaret toivat Linnaan mukanaan myös jazzin, maakuntien ruoat ja viinit. Tarja Halosen presidenttikaudella (2000–2012) Linnan juhlat järjesti Suomen ensimmäinen naispresidentti. Halonen teki juhlista entistä rennommat, samalla tilaisuudesta tuli suosittumpi kuin koskaan. Juhlinaan pääsi entistä enemmän urheilijoita ja populaarikulttuurin edustajia. Linnan juhlien suosio ja asema on pysynyt nähdäkseni vankkumattomana myös Sauli Niinistön presidenttikaudella (2012–). (Mts. 66, 70–71.)

Media kiinnostui Linnan juhlista jo varhain. Lehdistölle Presidentinlinnan ovet avasi Lauri Relander vuonna 1925. Linnan juhlia saattoi kuunnella suorana radiolähetysenä ensimmäisen kerran vuonna 1949. Ensimmäinen televisiolähetys tehtiin vuonna 1957. Nykyään Linnan juhlat on koko Suomen suosittu mediatapahtuma, jota kuka tahansa suomalainen pääsee seuraamaan useasta viestintävälineestä. Suora televisiolähetyskin kestää yli kolme tuntia kättelyineen, haastatteluineen ja tansseineen. (Hirvikorpi 2006: 118.) Yleisö pääsee nykyään myös juhlien jatkoille televisiokameroiden välityksellä. Presidentinlinnan tapahtumia seurataan tarkasti reaaliajassa myös internetissä ja sosiaalisessa mediassa, lisäksi juhlan kohokohdista koostetaan itsenäisyyspäivää seuraavalle päivälle parhaita paloja televisioon. Itsenäisyyspäivän jälkeen lehdet täyttyvät pukuja ja vieraita esittelevistä jutuista.

3.3 Linnan juhlien pukukoodi

Pukeutuminen on aina ollut tärkeä osa Linnan juhlia. Jo K. J. Ståhlbergin puoliso Ester Ståhlberg pohti päiväkirjamerkinnöissään itsenäisyyspäivänä vuonna 1921 omaa ja vieraiden pukeutumista juhliin. Myös media on ollut kiinnostunut juhlien pukeutumisesta alusta lähtien. Vuoden 1922 itsenäisyyspäivän vastaanotosta *Suomen Sosiaalidemokraatti kirjoitti*: ”Erikoista huomiota herättivät naisten monivivahteiset leningit ja diplomaattien loistavanväriset puvut.” (Hirvikorpi 2006: 21–22.)

KUVA 8 Linnan muotia vuodelta 1955.

Muoti on muovannut käsitystä siitä, miten Presidentinlinnaan on pukeuduttu eri vuosikymmeninä. 1900-luvun alussa naisten juhlapukeutuminen uudistui merkittävästi, kun korsetit ja tärkätyt alushameet vaihtuivat laskeutuviin asuihin. 1920- ja 1930-luvuilla muoti radikalisoitui edelleen. Naiset leikkasivat tukkansa lyhyeksi ja juhlapuku saattoi olla ”sileää tai kohokuvioista silkkiä tai hopea- tai kultabrokadia”. Sota-aikana kaikista, myös kankaista, oli pulaa. Linnan juhlia varten ei tarvinnut pukeutua, koska juhlia ei järjestetty. 1950-luvulla naisellisuus tuli takaisin. Muodikkaat naiset pukeutuivat niin, että muodot näkyivät. Vyötärön piti olla kapea, hameen leveä (KUVA 8). Niinpä paluun

iltapukuihin tekivät korsetit ja leveät kellohelmat. 1960- ja 70-luvuilla juhlissa ei haluttu pröystäillä. Muodissa olivat muun muassa valtavat kaavut: ”Mikä tahansa verho kangas kelpasi kaavun materiaaliksi” (mts. 110), asiantuntija Jaakko Selin kertoo *Linnan juhlat kautta aikojen* -teoksessa. Nykyään itsenäisyyspäivän vastaanotolle pukeudutaan jälleen juhlavasti. Tilaisuus on yksi harvoista suomalaisista juhlista, joissa todella voi tavoitella loistokkuutta. Linnan juhlien pukeutuminen, varsinkin naisten pukeutuminen, on nykyään jopa kilpavarustelua. (Hirvikorpi 2006: 106, 109, 110.)

KUVA 9 Kansanedustaja Kaj Turusen ja Erja Turusen kutsu Linnan juhliin.

Linnan juhlien pukukoodi on nykyään juhlapuku ja kunniamerkit (KUVA 9). Linnan juhlien pukukoodi käy ilmi kutsusta. Käytännössä koodi on tarkoittanut viime vuosina miehillä frakkia ja naisilla pitkiä, näyttäviä iltapukuja. Puvuilla kunnioitetaan paitsi itsenäisyyttä, myös kutsua juhliin sekä presidenttiparia. (Hirvikorpi 2006: 71.) Poikkeuksen pukukoodiin teki vuosi 2013, jolloin Tampere-talossa pukukoodi oli tumma puku (Saukkola 2014: 162).

Juhlapuku-pukukoodi tarkoittaa käytännössä samaa kuin frakki- tai iltapuku-pukukoodi. Frakki kuuluu suuriin juhliin, kello 18 tai sen jälkeen alkaviin tilaisuuksiin (poikkeuksena esimerkiksi häät ja akateemiset juhlatilaisuudet). Frakki on perinteikäs ja elegantti. Se on juhlapuku-pukukoodin mukaan aina musta ja siihen kuulu hännystakki silkisillä kauluskäänteillä. Housut ovat kapealinjaiset. Frakki on valmistettu juhlavasta

materiaalista, esimerkiksi villasta tai villasekoitteesta. Hienoimmat frakit ovat villasilkkiä. Liivit, solmuke ja taskuliina ovat perinteisesti valkoiset. Frakkipaita on valkoinen, siinä on pystykaulus ja kauluksen kulmat kääntyvät alas. Paita on tärkätty etuosasta ja siinä on irrotettavat napit. Frakin kanssa ei käytetä vyötä vaan olkaimia. Jalkaan laiteetaan mustat silkkisukat ja kiiltoonahkaiset kengät. Frakin kanssa käytetään kunniamerkejä silloin, kun ne mainitaan kutsussa. Kunniamerkit kiinnitetään rinnan vasemmalle puolelle, niiden järjestys on säädelty. Kunniamerkkien kanssa ei käytetä taskuliinaa. Pukukoodin mukaan rannekelloa ei saa käyttää frakin kanssa, vain taskukello on luvalinen. Frakkiin pukeutuneen miehen tulisi käyttää päällystakkina mustaa, pitkää villakangastakkia. Kaulahuivin tulisi olla valkoinen silkkihuivi, käsineiden valkoiset. Frakki on ainoa asu, jonka kanssa voi käyttää silinterihattua. Frakin voi korvata tummalla puvulla, joka on iltajuhlissa musta. (Hakala 2010: 45–46; Saukkola 2014: 163–164; Isotalo 2000: 33–34.)

Kun miehellä on frakki ja tilaisuus alkaa kello 18 jälkeen, pukeutuu nainen pukukoodin mukaan kokopitkään, hienoimpaan juhlapukuunsa. Juhlapuku on juhlapuku kangasta, kuten esimerkiksi silkkiä, samettia tai satiinia. Naisen juhlapuvun väritystä ei yleensä määrätä (poikkeuksena akateemiset juhlat), niinpä Linnan juhliinkin voi pukea minkä värisen juhlapuvun tahansa. Naisen juhlapuku voi olla oikeastaan millainen tahansa, kunhan se on pitkä. Puku voi jättää olkapäät paljain, siinä voi olla hihat tai vain yksi olkain. Se voi olla malliltaan leveä tai kapea, laahuksen kanssa tai ilman. Frakkijuhlien pukukoodin mukaan naisen asun tulisi olla yksiosainen, mutta jos se on kaksiosainen, tulee ylä- ja alaosan olla samanvärisiä. Naisen juhla-asu ei saa pukukoodin mukaan olla housupuku. Nainen voi käyttää käsineitä sekä lyhyt- että pitkähihaisen puvun kanssa, nykyään käsineitä näkee kuitenkin harvemmin. Juhlien käsilaukuksi sopii pieni, olkaimeton laukku. Enää nykyään ei vaadita, että laukku olisi samaa materiaalia ja väriä juhla-kenkien kanssa. Aiemmin myös juhla-kenkille oli tarkkoja rajoituksia, nykyään juhla-kenkien tärkein kriteeri on, että ne ovat juhlapuvun ja tyylikkää. Sukkahousut kuuluvat naisen juhlapukeutumiseen, myös alusvaatteisiin tulee kiinnittää huomiota. Naisen korut saavat olla näyttäviä, myös juhla-kampausta voi koristaa helmillä tai kukilla. Arkinen rannekello ei kuulu naisenkaan juhlapukeutumiseen. (Hakala 2010: 45–46, 49; Saukkola 2004: 162–167; Isotalo 2000: 34–38; Ericsson Wörn 2005: 111.)

Linnan juhlissa myös kansallispuku on mahdollinen asu sekä miehille että naisille. Kansallispuku on asukokonaisuus, jota on käytettävä täydellisenä. Kansallispuvun käytöstä tarkkoja ohjeita antavat kansallispukuneuvosto ja kansallispukukeskus. Kansallispuku on perinteikäs arvopuku, jolla voidaan kunnioittaa myös isänmaallisia juhlia, kuten itsenäisyyspäivän vastaanottoa. Nykyään kansallispukuja nähdään kuitenkin varsin vähän Linnan juhlissa. Toistaiseksi ainoa kansallispuvun itsenäisyyspäivän vastaanotolle pukenut presidentti on Tarja Halonen, joka käytti Euran muinaispukua vuonna 2001 (KUVA 10). Halosen asuvalinta herätti tuolloin runsaasti huomiota. (Isotalo 2000: 44; Hirvikorpi 2006: 107.)

KUVA 10 Presidentti Tarja Halonen Euran muinaispuvussa.

Media kiinnittää paljon huomiota Linnan vieraiden pukeutumiseen. Vuosittain epävirallisen kruununsa saavat Linnan juhlien kuningatar ja kuningas. Viime vuosien Linnan juhlien kestotähtinä muistetaan esimerkiksi Leena Harkimo, Tanja Karpela, Eija-Riitta Korhola, Marja Tiura ja Satu Taiveaho. Viihde- ja urheilutähdet ovat tuoneet oman mausteensa itsenäisyyspäivän pukujen joukkoon. Viime vuosilta muistetaan muun muassa Teemu ja Sirpa Selänteen, Jenni Vartiaisen, Kiira Korven, Duudstoneiden, Jari Silanpään ja Sofi Oksasen asuvalinnat. Monet suosivat Linnan juhlissa suomalaisia suunnittelijoita. Linnan juhlien keustosunnittelijoiksi ovat nousseet muun muassa Jukka Rintala, Janne Renvall, Teemu Muurimäki, Ilona Pelli, Ritva-Liisa Pohjalainen, Anne Linnonmaa sekä viime vuosina esimerkiksi Katri Niskanen, Outi Pyy ja Mert Otsamo.

Linnan juhlissa näkyy yhä useammin myös kansainvälisten suunnittelijoiden ja muotitalojen luomuksia. Esimerkiksi rap-muusikko Cheek eli Jare Tiihonen pukeutui vuonna 2012 Louis Vuittonin pukuun (KUVA 11). Kansanedustaja Ilkka Kanervan puoliso Elina Kiikko oli pukeutunut vuonna 2014 Stella McCartneyn asuun (KUVA 12). Vuonna 2015 toimittaja Arman Alizadin yllä oli Tom Fordin puku. (Hirvikorpi 2006: 106–107; IL 2014; HS 2015.)

KUVA 11 Jare Tiihonen eli Cheek Linnan juhlissa vuonna 2015.

KUVA 12 Elina Kiikko Linnan juhlissa vuonna 2014.

Huomiota kiinnitetään myös epätavallisesti tai etiketinvastaisesti pukeutuneisiin vieraisiin. Pukukohujakin nousee lähes vuosittain. Vuonna 1986 kauhisteltiin, kun muusikko Juice Leskinen teki solmiostaan päähänsä hikinauhan. Kansanedustaja Anni Sinnemäen pitkän hameen ja hihattoman topin yhdistelmää pidettiin vuonna 2000 liian arkisena. Muusikko Jonna Tervomaan rohkean iltapuvun läpi paistoivat hänen nänninsä, minkä vuoksi Tervomaa oli juhlien kohutuim pukeutuja vuonna 2004. Vuoden 2010 juhlissa toimittaja-kirjailija Umayya Abu-Hannan mekon helmaa koristi suuri kuva hänen tyttärestään. Samana vuonna rap-muusikko Paleface eli Karri Miettinen rikkoi pukukoodia laittamalla jalkaansa Adidaksen tennarit (KUVA 13). Vuonna 2014 kansanedustaja

Satu Taiveahon kahvikapseleista valmistettu kierrätyspuku keräsi kehuja ja haukkuja. Oopperalaulaja Waltteri Torikka rikkoi etikettiä leopardikuosisella takilla vuonna 2015. Samana vuonna saamelaisaktivistit Pauliina Feodoroff ja Milja Sarkola saapuivat Linnan juhliin yleissopimuksen numero 169 tussattuna Feodoroffin ohimoon ja Sarkolan käsivarteen kannanottona saamelaisten puolesta. (HS 2015; MTV 2012; IL 2014; Anna 2015.)

KUVA 13 Karri Miettinen eli Paleface
Linnan juhlissa 2010.

4. SUUNNITTELU

Tässä luvussa kerron juhlapuvun suunnittelemisesta. Aloitin suunnittelun tutkimalla vallitsevia trendejä erityisesti juhlapukeutumisen näkökulmasta. Trendejä ja trendeihin liittyvän tiedon hankintaa käsittelem luvussa 4.1. Luonnostelun ja muotoilun vaiheita esittelen luvussa 4.2. Suunnitteluprosessin etenemisen hahmottamista selventävät kuvat työn eri vaiheista. Materiaali- ja värivalinnoista kerron luvussa 4.3. Asiakastapaamiset ovat tärkeä osa asiakastyötä. Kerron asiakastapaamisten sisällöistä, yhteistyöstämme ja sovitustilanteista päiväkirjanomaisesti luvussa 4.4.

4.1 Trendit

Trendi on ”muodinmukainen piirre tai tunnusomainen yksityiskohta esim. vaateuksessa tai sisustuksessa, muotivirtaus, muoti (Koukkunen ym. (toim.) 2007: 519). Trenditutkimusta tehdään markkinoiden tarpeeseen. Tutkimuksella ennakoidaan muun muassa kulutustavaroiden, muodin, tyyli-suuntausten sekä muiden liiketoiminnassa tärkeiden tekijöiden muutosta. Trenditutkimuksessa keskitytään kuvaamaan ennustettavaa ilmiötä esimerkiksi sanallisesti, visuaalisesti, kvalitatiivisesti tai kvantitatiivisesti. (Anttila 2006: 405–406.)

Trendit ja muoti ohjaavat pukeutumista. Helman pituutta käytetään usein esimerkkinä siitä, miten eri aikojen trendit ohjaavat pukeutumista. Trendit vaikuttavat vaateuksessa kuitenkin kaikkeen: materiaaleista valmistustapoihin, väreihin, malleihin ja yksityiskohtiin. Muoti liittyy yhteiskunnallisiin ilmiöihin laajemminkin. Muoti muovaa sosiaalisia tapoja ja käyttäytymissääntöjä. (Watson 2010: 7.)

Perehdyin sekä vallitseviin että tuleviin trendeihin WGSN:n verkkosivujen avulla. WGSN tarjoaa muodin ja luovien alojen trendiennusteita, jotka koskevat muun muassa materiaaleja, värejä ja printtejä. Lisäksi sivustolla analysoidaan vallitsevia trendejä. Palvelua käyttävät vaatetusalan suunnittelijat, ostajat ja markkinoijat ympäri maailman. (WGSN 1.)

Opinnäytetyöni kannalta oleellisinta oli selvittää, millaisia vaatetuksen trendit ovat kaudella syksy–talvi 16–17. Tarkastelin trendiennusteita erityisesti naisten juhlapukeutumisen kannalta. Ennusteiden pohjalta kartoitin värivaihtoehtoja ja ideoin yksityiskohtia pukuun. Pidin trendiennusteisiin perehtymistä tärkeänä, vaikka havaintojeni mukaan juhlapukeutuminen ei seuraakaan trendejä niin nopealla syklillä kuin arkipukeutuminen. Juhlapuvuissa suositaan usein klassisia malleja, materiaaleja ja värejä, jotka ovat osittain myös pukeutumisetiketin sanelemia. Trendiennusteisiin syventyminen oli opinnäytetyöni kannalta tärkeintä inspiroitumisen näkökulmasta.

KUVA 14 Trendiennuste kollaasi.

Kauden trendiennusteissa selvimpinä trendeinä näkyivät röyhelöt, sametti ja erilaiset kirjailut. Ennusteissa materiaaleista esiin nousivat ylellinen sametti, silkki, pitsi sekä kiiltoahka. Catwalk-analyysit osoittivat runsaiden kirjailujen ja jaquard-kankaiden¹ olevan muodissa. Ohuet villakankaat ja jämäkkä satiini sekä pliseeratut helmat kiinnittivät huomioni juhlapukeutumisessa. Siluetit olivat epäsymmetrisiä, lisäksi hihojen muodolla ja koolla oli leikitelty (ylipitkät tai isot hihat, trumpettihihat) (KUVA 14).

¹ Jaquard-kangas on yleisnimi jaquard-koneilla valmistetuille kuviollisille kankaille ja neuloksille (Topinen (toim.) 2000).

Väriennusteissa värejä verrataan usein edellisen kauden väreihin. Koska kiinnostukseni kohteena on syksy–talvi 16–17 -kausi, luodaan väriennuste kevät–kesä 2016 -kauden pohjalta (KUVA 15). WGSN:n väriennusteissa keltaiset muuttuivat kesän jälkeen murretummiksi, kuten okrankeltaiseksi, sinapinkeltaiseksi sekä huurteisen kirpeäksi keltaiseksi. Oranssit taittuivat kesän väreihin verrattuna hieman enemmän tiilenpunaiseen. Pinkit eivät olleet enää yhtä voimakkaita kuin kesän värikartoissa, vaan ne muuttuivat puuterisiksi ja marjapuuronsävyisiksi. Punaiset voimistuivat ja muuttuivat dramaattisen tummiksi. Ruskean sävy muuttui kesän jälkeen melkein mustanruskeaksi tai hyvin tummaan vihreään taittavaksi. Violettien kirkkaus hävisi ja ne muuttuvat lähes ruskeiksi tai oikein syviksi luumunpunaisiksi. Sinisiin tuli tummia turkoosin sävyjä, ja puhdas sininen jäi värikartoista kokonaan pois. Vihreissä näkyi tummaa omenanvihreää, keltaisella taitettua vihertävää okrankeltaista ja erittäin tummaa smaragdinvihreää. Harmaat olivat tummia: hiilenharmaita, siniharmaita ja keskiharmaita. Pastelliväreissä hallitsivat hyvin vaalea huurrettu violetti, vaaleanpunainen ja luonnonvalkoinen. (WGSN 2, WGSN 3.)

KUVA 15 WGSN:n väriennuste kaudelle syksy–talvi 16–17.

Vaikka trendiennusteet toimivat minulla lähinnä inspiraation lähteinä, ammensin niistä joitakin ideoita suunnitteluuni. Juhla-asuun suunnittelemani röyhelö sekä helman pliseeraus osoittavat selkeimmin trendien vaikutukset. Myös se, että valitsin juhla-laukun materiaaliksi kiiltoonahan toistaa kauden trendiä. Trendiennusteiden perusteella uskon, että tänä vuonna Linnan juhlassa nähdään paljon samettia eri väreissä sekä kirjailtuja kankaita.

4.2 Luonnostelu ja muotoilu

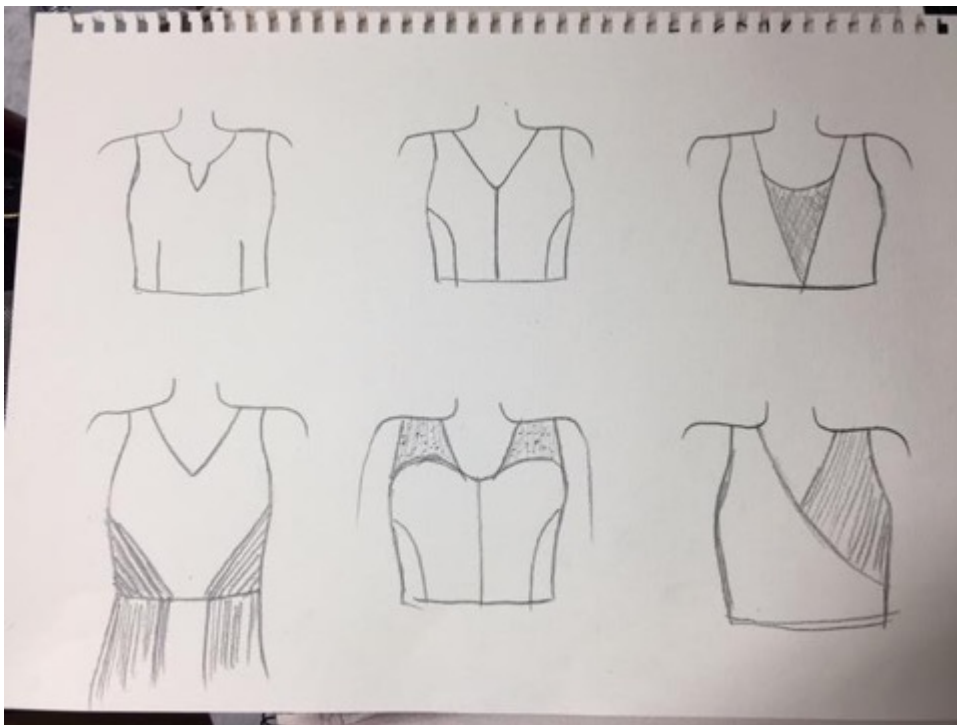
Aloitin juhlapuvun suunnittelun huhtikuussa 2016. Olin kuitenkin ehtinyt ideoida pukua mielessäni jo pitkään. Asiakkaani tarjosi minulle mahdollisuutta suunnitella ja valmistaa juhlapuku itsenäisyyspäivän vastaanotolle jo vuonna 2011. Jo tuolloin mielessäni oli ajatuksia siitä, millainen puku asiakkaalleni sopisi. Projekti sai alkunsa lokakuussa 2015, jolloin kysyin asiakkaaltani, voisinko suunnitella hänelle puvun joulukuun 2016 itsenäisyyspäivän juhliin.

Aloitin suunnittelun ensimmäisen asiakastapaamisen jälkeen, kun sain tarkempaa tietoa asiakkaan toiveista. Ensimmäisessä asiakastapaamisessa myös valokuvasin asiakkaan edestä, sivulta ja takaa. Aloitinkin suunnittelun kopioimalla asiakkaan etukuvan siluetin luonnostelupaperille. Luonnostelin etukuvan päälle nähdäkseni suunnitelmani oikeissa mittasuhteissa, ja jotta hahmottaisin paremmin, mikä sopii asiakkaan vartalotyypille. Hahmottaakseni luonnoksia muotoilin ja ompelin prototyyppejä kankaasta muotoilunuken päälle. Työtavan avulla minun oli helpompi arvioida oikeassa koossa sitä, mitkä muodot sopivat asiakkaan mittasuhteille ja vartalolle. Lisäksi prototyyppejä valmistaessa huomaa, jos kaava ei ole toteutuskelpoinen. Muotoilun avulla pystyy hahmottamaan myös sitä, mitä kyseinen malli vaatii kankaalta (esimerkiksi täytyykö kankaan olla ohuempi tai paksumpi tai laskeutuvampi kuin muotoilussa käytetty kangas).

KUVA 16 Ensimmäinen lyijykynäluonnos.

Ensimmäisessä luonnoksessani juhlapuvun yläosa ja helma ovat epäsymmetrisiä (KUVA 16). Helma on kaksiosainen, pidempi helma on pliseerattu. Yläosan leikkaus jäljittelee kietaisumallia. Ompelemastani prototyypistä huomasin, että yläosan muoto ei toimi kaavassa, koska yläosan etu- ja takakappale oli mahdotonta sovittaa yhteen. Alaosan muoto miellytti minua jo ensimmäisessä luonnoksessa ja se osoittautui prototyypissä toimivaksi. Siksi keskityin luonnostelussani yläosan mallin suunnitteluun (KUVA 17). Hylkäsin yläosan kietaisuidean ja epäsymmetrisyyden. Keskityin erityisesti pääntien muotoon sekä siihen, että yläosa sopisi mahdollisimman hyvin epäsymmetrisen alaosan pariaksi.

KUVA 17 Yläosan mallin suunnittelua.

KUVA 18 Erilaisia luonnoksia puvusta.

Tein useita luonnoksia myös koko puvusta (KUVA 18). Luonnoksissa visualisoin eriytyisiä vaihtoehtoja. Halusin suunnitella useita vaihtoehtoja, vaikka pidinkin ensimmäisen luonnokseni alaosan ratkaisua melko hyvänä. Mielestäni oli kuitenkin tärkeää kehittää ideaa epätodennäköisiinkin suuntiin, jotta lukittuisi heti alussa yhteen näkemykseen. Kokeilujen avulla saattaa myös löytää uusia näkökulmia kokonaisuuteen.

Esittelin asiakkaalleni muutamia luonnoksia, joita pidin toteuttamiskelpoisimpina. Keskustelimme luonnoksista ja valitsimme yhdessä niistä parhaan toteutettavaksi (KUVA 19). Tein luonnoksen pohjalta sovituskappaleen mustasta lakanakankaasta, jota sovitimme asiakkaan ylle (KUVA 20). Sovituksessa huomasin, että helmaratkaisu ei ole toimiva, sillä se olisi tehnyt helmasta liian epäsymmetrisen, eikä se olisi imarrellut asiakkaan vartaloa.

KUVA 19 Luonnos.

KUVA 20 Kuva sovitustilanteesta.

Sovituksen jälkeen tein asusta vielä yhden luonnoksen, jossa vähensin helman epäsymmetrisyyttä (KUVA 21). Muutosten jälkeen päällimmäinen helma muistuttaa muodoltaan tulppaanihelmaa. Kokeilin helman muotoa muotoilemalla luonnoksen pohjalta sovitusnuken päälle (KUVA 22). Olin tyytyväinen helman muotoon, sillä se näytti toimivalta ja tyylikkäältä. Olin valmis tekemään vaatteelle kaavat.

KUVA 21 Lopullinen luonnos.

KUVA 22 Helman muotoilua.

4.3 Materiaalit ja värit

Linnan juhlien pukukoodi vaikuttaa myös materiaalivalintoihin. Juhlapuvun tulee olla laadukasta ja juhlavaa kangasta. Vaikka puvun malli ja väri olisivat kuinka sopivia, voi puku epäonnistua huonolaatuisen kankaan takia. Juhlapukuihin sopivia materiaaleja ovat muun muassa silkki, sametti, satiini², brokadi³ tai muu juhlava materiaali. Juhlapukuun ei pitäisi käyttää esimerkiksi polyesteria. Juhlapuku ja kunniamerkit –puku koodi ei määrittele naisen asun väriä. Naisen iltapuku voikin olla lähes mikä värinen tahansa. Linnan juhlien kestoosuusikkejä ovat esimerkiksi musta ja punainen. Itsenäisyyspäivän vastaanottoa halutaan usein kunnioittaa Suomen lipusta lainatuilla väreillä eli sinisellä tai valkoisella tai niiden yhdistelmällä. (Isotalo 2000: 34, Hirvikorpi 2006: 110.)

Olin päättänyt toisen pukuun käyttämästäni materiaaleista jo ennen suunnittelun aloittamista. Ihastuin villasatiiniin ja sen ominaisuuksiin ostettuani itselleni villasatiinisen hameen. Pidän villasatiinista sen himmeäkiiltoisen pinnan ja laadukkuuden takia. Villasatiini on melko jäykkä materiaali, joka vaikuttaa sen laskeutuvuuteen. Minua kiehoi se, että villakangasta käytetään yleensä ennemminkin miesten juhlapukeutumisessa. Esimerkiksi frakki on yleensä valmistettu juhlavasta ja hyvälaatuisesta villasta tai villasekoitteesta (Isotalo 2000: 30). Naisten juhlapuvuissa villakankaan käyttö on harvinaisempaa.

² Satiinilla tarkoitetaan kankaan kudontatapaa. Se on yksi kankaan perussidoksista. Satiini voi olla mitä tahansa materiaalia. (Toppinen (toim.) 2000.)

³ Brokadi on paksua kohokuviolliseksi kudottua juhlakangasta, jossa käytetään kullan- ja hopeanvärisiä lankoja (Toppinen (toim.) 2000).

Villa on luonnonmateriaali. Se hengittää, ei rypisty helposti ja tuntuu iholla pehmeältä sekä lämpimältä. Villa on kevyttä ja venyy vain hiukan. Villan heikkouksiin kuuluvat sähköistyminen kuivassa ilmassa, nyppyyntyminen ja huono kulutuksenkesto. Villa on vesipestävä materiaali, mutta se voi kutistua ja vanua kuumissa lämpötiloissa. Siksi villavaatteet suositellaan pestäväksi villapesuohjelmalla korkeintaan 40 asteen lämpötilassa. Villavaatteisiin tulisi käyttää villalle tarkoitettua pesuainetta. Villaa voi silittää. Villavaatteiden säilyttämisessä tulee ottaa huomioon, että tuholaishyönteiset voivat tuhota kuitua. (Suomen Tekstiili ja Muoti 2016.)

Halusin yhdistää juhlapuvussa kaksi materiaalia, jotka ovat samanvärisiä, mutta ominaisuuksiltaan erilaisia. Siksi valitsin toiseksi materiaaliksi ohuen silkkikankaan. Villasatiini on panoltaan 237g/m² ja silkki 88g/m². Silkki on villasatiiniin verrattuna kiiltävämpi, ohuempi, laskeutuvampi ja herkempi materiaali. Se sopi mielestäni villasatiinin pariin hyvin, ja materiaalit muodostavat yhdessä kauniin kontrastin, koska ne ovat kiilloiltaan erilaisia (KUVA 23). Myös silkki on luonnonmateriaali. Se on luja ja taipuisa kuitu, joka hengittää eikä nyppyynty. Silkki on todella hieno, kiiltävä ja sileä materiaali. Se tuntuu pehmeältä ja viileältä. Silkki ei kestä hyvin hikeä eikä kosteutta, ja se sähköistyy helposti. Silkki vaatii todella hellävaraisen käsinpesun. Silkkivaatteet kannattaa silittää hellävaroin ja hiukan kosteana. (Suomen Tekstiili ja Muoti 2016.) Materiaalivalintoihin vaikutti myös asiakkaan toive luonnonmateriaalien käytöstä.

KUVA 23 Villasatiinin ja silkin erilaiset kiillot.

Juhlapuvun materiaalien etsimisen aloitin kartoittamalla valikoimaa internetin avulla. Huomasin kuitenkin, että villasatiini ja silkki on mahdotonta valita pelkän internetin perusteella, koska kankaita ei pääse tunnustelemaan ja testaamaan niiden ominaisuuksia. Minua huoletti myös se, ettei tietokoneen ruudulta valittu väri vastaisi todellisuutta. Päätinkin hakea juhlapuvun kankaat Helsingistä, jossa on eniten alan erikoisliikkeitä.

KUVAT 24–27 Värikokeiluja asiakkaan ihoa vasten luonnonvalossa.

Asiakastapaamisessa tekemieni värikokeilujen kautta värivaihtoehtoiksi valikoituivat tummanvihreä, tummansininen, oranssi ja viininpunainen, joista tummanvihreää pidin ensisijaisena värivaihtoehtona juhlapukuun (KUVAT 24, 25, 26 ja 27). Rajasin parhaat värivaihtoehdot yhdeksän eri värin joukosta. Vierailin Helsingissä kolmessa eri kangasliikkeessä, joista Villisilkin valikoima vastasi parhaiten tarvettani. Materiaalien etsimisessä vaikeinta oli löytää kaksi eri materiaalia, villasatiini ja silkki, samassa värissä. Villasatiinia on kangaskauppojen valikoimissa todella vähän, se rajoitti valintaani varsinkin värien osalta. En löytänyt villasatiinia ja silkkiä tummanvihreinä, joten minun oli muutettava alkuperäistä suunnitelmaani. Päädyin valitsemaan värivaihtoehtoista tummansinisen, koska pidin tärkeämpänä suunnitelmiini sopivien kangaslaatuojen löytämistä kuin niiden väriä. Tummansiniset villasatiini ja silkki sopivat toisiinsa täydellisesti ja vastasivat näkemystäni. Suunnitelmiani varten tarvitsin pliseerattua silkkiä, sitä ei kuitenkaan ollut saatavilla. Kangasliikkeen henkilökunta neuvoi, että voisin lähettää silkkikankaan pliseerattavaksi turkulaiseen Star-Velos -yritykseen.

Villisilkistä löysin myös pukuun vuorikankaaksi sopivan kuprokankaan, jonka suositeltiin sopivan vuoriksi villasatiinin ja silkin kanssa. Kupro on muuntokuitu, jonka valmistamiseen käytetään selluloosaa ja kuparia. Kupro on suhteellisen kestävä, pehmeä ja sileä materiaali, joka ei sähköisty. Se kestää hyvin pesua eikä veny, mutta rypistyy helposti. (Suomen Tekstiili Ja Muoti 2016.)

4.4 Asiakastapaamiset

Asiakkaalle tehtävän vaateen suunnittelussa ja valmistamisessa asiakastapaamiset ovat tärkeässä osassa. Ne ovat tärkeitä suunnittelijalle ja valmistajalle, jotta tämä voi tarkistaa suunnitelmiaan ja arvioida niiden toteutusta sekä kuulla asiakkaan kommentteja työstä. Toisaalta tapaamiset ovat tärkeitä myös asiakkaalle, jotta tämä näkee työn edistyvän ja voi vaikuttaa lopputulokseen. Valmistauduin kohtaamaan asiakkaan miettimällä valmiiksi kysymyksiä, joiden avulla pääsisin työssä alkuun. Koska asiakkaani oli minulle ennestään tuttu, en jännittänyt tilannetta. Pohdin kuitenkin sitä, kuinka hyvin hän osaa pukea sanoiksi toiveensa puvun suhteen ja toisaalta sitä, kuinka hyvin osaan hänen toiveitaan tulkita. Pidin tärkeänä sitä, että minulla oli jo ensimmäisessä asiakas-

tapaamisessa mukanani jotakin, joka havainnollisti asiakkaalle alustavia suunnitelmiani. Ensimmäisessä tapaamisessa esittelinkin hänelle tekemäni ideataulun (KUVA 28).

KUVA 28 Ideataulu.

Tapasin asiakkaani juhlapuvun suunnittelun, valmistamisen ja sovittamisen merkeissä yhteensä seitsemän kertaa. Ensimmäistä kertaa tapasimme huhtikuussa 2016. Viimeisen kerran sovitimme pukua marraskuussa 2016, kun se oli valmis. Kerron seuraavaksi lyhyesti tapaamisten sisällöstä ja juhlapuvun valmistumisen prosessista.

Tapasin asiakkaani ensimmäistä kertaa juhlapuvun suunnittelun merkeissä 24. huhtikuuta 2016 (KUVA 29). Projektin aloittaneessa tapaamisessa keskustelimme projektin lähtökohdista, tavoitteista ja työtäni ohjaavista periaatteista. Kävimme läpi myös sekä minun toiveeni, että asiakkaani toiveet projektin suhteen. Asiakkaani osallistuu Linnan juhliin joulukuussa 2016 jo kuudetta kertaa. Hänen kokemuksestaan on myös minulle puvun suunnittelijana ja valmistajana paljon hyötyä. Sain asiakkaalta paljon arvokasta tietoa liittyen esimerkiksi siihen, mitä puvulta vaaditaan, jotta se on käytännöllinen ja

tilaisuuteen sopiva myös mukavuuden kannalta. Etiketti asettaa vaatteelle tietenkin tietyt rajoitukset, esimerkiksi sen, että puvun on oltava pitkä.

Asiakkaani arvostaa ekologisuutta ja hänelle niin sanotut kertakäyttövaatteet tai trendivaatteet eivät ole mieleen. Asiakas toivoo puvun materiaalin olevan luonnonmateriaalia, joka on miellyttävää päällä, ekologista ja mahdollisesti helposti kierrätettävää. Suosikkimateriaaleinaan hän mainitsi pellavan ja silkin. Puvun värivalinnan suhteen asiakas on avoin, eikä etikettikään rajoita värivalintaa. Asiakas kertoo tuntevansa olonsa turvalliseksi pukeutuessaan tummiin ja rauhallisiin väreihin. Hän ei kuitenkaan sulje pois sitä mahdollisuutta, että puku voisi olla hyvinkin kirkkaan värinen, jos suunnittelijana sitä hänelle suosittelisin.

Puvun mallilta asiakas toivoi muunneltavuutta, koska Linnan juhlien tyyllisiä juhlia ei ole usein, ja edellisten vuosienkin puvut odottavat vaatekaapissa uutta tilaisuutta, joissa niitä voisi käyttää. Asiakkaani huomautti, ettei hän raaski laittaa mittatilauksena tehtyjä pukuja kiertoon, eikä hänen mitoillaan tehty puku välttämättä sopisi monellekaan. Jos suunnittelussa pystyy vaikuttamaan siihen, että vaatetta pystyisi käyttämään joissain muissakin juhlissa tai jopa arkena, niin asiakas arvostaisi sitä suuresti. Mallin valinnassa asiakas kertoi luottavansa suunnittelijan näkemykseen. Hän sanoi arastelleensa aiemmin käsivarsien näkymistä, mutta esimerkiksi vuoden 2015 Linnan juhlissa hän oli pukeutunut hihattomaan asuun. Vuoden 2015 alkuperäisissä suunnitelmissa asuun kuuluivat hihat, mutta lopulta ne eivät istuneet kokonaisuuteen. Asiakkaani sanoi, että asennoitui hihattomuuteen niin, ettei hänen tarvitse peitellä itseään, koska hän on sinut varjalonsa kanssa. Asiakkaani myös huomautti, ettei esittele sääriään mielellään leikkattujen polvien takia. Se ei kuitenkaan vaikuta työhöni, koska puvun on etiketin mukaan oltava pitkä.

Keskustelimme myös siitä, minkälaisesta vyötärön korkeudesta asiakas pitää. Hänen mielestään tyköistuvan yläosan kanssa vyötärölinja voi olla hyvinkin alhaalla. Toisaalta häntä miellyttää myös empire-tyylinen korotettu vyötärölinja. Asiakas näyttikin tapauskuvassa kuvan silkisestä mekostaan, jossa vyötärölinja on korotettu. Pohdimme myös, että suunnittelisin jonkin pukuun sopivan asusteen. Aiempina vuosina asiakkaani on käyttänyt esimerkiksi hiuskoristeita. Usein hänellä on ollut juhlalaukku, joka on tehty samasta kankaasta kuin puku.

Perehdyin asiakkaan tyyliin ja asuvalintoihin pyytämällä häneltä kuvia edellisten vuosien Linnan juhlien asuista. Toivoin asiakkaan lisäksi kommentoivan asujen hyviä ja huonoja puolia. Kysyin myös, onko jotakin, mitä hän ei missään nimessä halua. Asiakas vastasi, että koska tunnemme toisemme jo entuudestaan, meillä on pohjalla hyvä käsitys siitä, mikä on kummankin mielestä kaunista ja, minkä tyylinen pukeutuminen on mieleistä. Hän kertoi olevansa luottavainen ja uskoi, että osaan suunnitella juuri sellainen puvun, joka hänelle sopii.

Lopuksi keskustelimme Linnan juhlien asettamista rajoitteista ja erityispiirteistä. Asiakkaani kertoi, että juhliin mennessä joutuu odottamaan pitkiä aikoja. Ensimmäisissä Linnan juhlissaan asiakkaani oli käyttänyt melko korkeita kenkiä, mutta viime vuosina hän on vaihtanut ne matalampiin mukavuussyistä. Asiakkaallani on huonot polvet, eikä hän jaksaisi seistä korkeilla kengillä pitkiä aikoja. Linnassa on ahdasta ja kuumaa, lisäksi istumapaikkoja on hyvin rajoitetusti. Vieraan on siis tarpeen varautua niin, että juhla-kengillä jaksaa seistä pitkiä aikoja ja jopa tanssahdellakin loppuillasta. Juhlissa tarjoillaan ruokaa, mutta pöydän ääreen on ”lähes mahdotonta” päästä syömään. Asiakas on kokenut etiketin mukaisen hihnattoman kirjekuorilaukun hankaloittavan syömistä. Ah- taissa tiloissa on myös oltava varuillaan, ettei tule tönäisseksi ketään tai vahingossa kaataneeksi kahveja tai punaviinejä kenenkään päälle.

Toisen kerran tapasin asiakkaan 7. syyskuuta 2016 (KUVA 29). Esittelin asiakkaalleni tekemäni alustavan ideataulun, joka antoi asiakkaalle osviittaa siitä, minkälaisia värejä ja muotoja pukuun olin ajatellut. Keskustelimme ideoistani ja asiakas oli hyvin tyytyväinen ja luottavainen alustaviin ideoihin. Minulla oli mukana myös muutamia materiaalinäytteitä, joilla havainnollistin asiakkaalle pukuun suunnittelemaani materiaaleja. Sovitimme myös puvun peruskaavan ja merkitsin siihen tarvittavat muutokset. Keskustelimme samalla puvun pääntien muodosta ja asiakkaan toiveista sen suhteen.

Mietimme asusteita, joita puvun kanssa käytetään (laukku, kengät, korut ja alusvaatteet). Päätimme, että minä teen puvun lisäksi siihen sopivan laukun. Asuun sopivat kengät löytyvät asiakkaalta itseltään. Asiakkaani on useana vuonna suunnitellut korunsa savonlinnalaisen Korumo Jewellery -yrityksen kanssa, ja tätä vaihtoehtoa pohdimme nytkin. Asiakkaani toivoi, että minä kertoisin Korumon suunnittelijalle ajatuksistani ja

toiveistani siitä, minkälaiset korut mielestäni sopisivat pukuun. Alusvaatteet mietitään tarkemmin, kun tiedämme mitä puku vaatii niiltä.

Kolmas tapaamiseni asiakkaan kanssa oli 30. syyskuuta 2016 (KUVA 29). Sovitimme puvun yläosan sovituskappaletta, se sopi asiakkaalle melko hyvin, mutta muotolaskok-sien syvyyttä piti muuttaa. Lisäksi kokeilin yläosaan tulevien röyhelöiden paikkaa ja asentoa. Niiden muoto ja mittasuhteet olivat toimivat, myös kaava toimi hyvin. Asiakas oli innoissaan nähdessään osviittaa puvun lopullisesta yläosasta.

Tapaamiseen otin mukaan 9 eriväristä kangasnäytettä, joita kokeilimme asiakkaan ihoa vasten luonnonvalossa. Tällä pyrin kartoittamaan sen, mikä väri asiakkaalle sopisi parhaiten. Puvun värin on hyvä olla sellainen, joka sopii asiakkaalle, eikä vie asiakkaan iholta väriä, vaan saa hänet hehkumaan. Väriä valitessa on hyvä ottaa huomioon myös esimerkiksi asiakkaan hiusten ja silmien väri. Yhdeksästä kangasnäytteestä parhaimmiksi totesin tummanvihreän, tummansinisen, oranssin ja viininpunaisen. Tapaamisen lopuksi keskustelimme asiakkaan juhlakampauksesta ja -meikistä sekä asusteista, joihin asiakkaani toivoi minulta mielipiteitä. Lupasin miettiä niitä seuraavaa tapaamista varten.

Keskustelimme myös siitä, haluaako asiakkaani pitää puvun itsenäisyyspäivään saakka salassa vai voinko esitellä sen arviointiseminaarissani 2. joulukuuta. Asiakkaani antoi luvan esitellä puvun. Keskustelimme asiakkaani kanssa myös hänen yksityisyydestään, esimerkiksi siitä, minkä verran häneen liittyviä tietoja ja kuvia saan opinnäytetyöni kirjallisessa osuudessa julkaista. Asiakkaani antoi minulle luvan julkaista häneen liittyviä tietoja ja kuvia sen verran kuin työni kannalta on tarpeellista.

Neljännän kerran tapasimme 11. lokakuuta 2016 (KUVA 29). Sovitimme tapaamisessa sekä puvun yläosan sovituskappaletta että alaosan peruskaavaa, jotka olin tehnyt puuvillakankaasta. Hahmottelin peruskaavan sovituskappaleeseen alaosan muodon. Asiakas piti alaosaa koskevista ideoistani ja oli niistä samaa mieltä. Muokkasin lisäksi puvun pääntien muotoa hieman avarammaksi. Asiakkaan toiveen mukaan olin miettinyt etukäteen, millainen kampausta puvun tyyliin sopisi. Ehdotin asiakkaalle 1920-luvun tyylistä laineikasta kampausta, joka mielestäni sopisi sekä hänelle että pukuun. Pohdimme myös, voisiko hiuskoriste olla 1920-luvun tyylinen, esimerkiksi sulkakoriste tai muu

näyttävä koriste. Päätimme tapaamisessa, että teen asiakkaan juhla-kenkiin pukuun sopivat kengännauhat. Meikin osalta pohdimme sitä, että pukuun sopisi jokin tumma huu-
lipuna, väriltään esimerkiksi luumuun taittava.

Viides tapaamisemme oli 2. marraskuuta 2016 (KUVA 29). Tapaamisessa sovitimme jo pitkälle edennyttä pukua. Tein sovituksen yhteydessä tarkat sovitusmuutokset neu-
laamalla. En ollut täysin tyytyväinen puvun helman muotoon, joten neulasin siihen
muutamia muutoksia. Tarkistin helman oikean pituuden pukuun kuuluvien kenkien
kanssa. Asiakkaani toi esiin myös toiveen, ettei toinen käsivarsi jäisi kokonaan pal-
jaaksi. Lupasin toteuttaa hänen toiveensa. Kokonaisuudessaan pukuun ei tarvitse tehdä
enää paljoa muutoksia. Huomasin, että helman silkki sähköistyy jonkin verran, joten
sovimme, että hankin sähköisyyden poistajaa poistamaan ongelman.

Asiakas näki ensimmäistä kertaa puvun lopulliset kankaat ja oli materiaaleihin sekä
väreihin tyytyväinen. Asiakas piti puvussa erityisesti pääntien muodosta, joka oli hänen
mielestään kaunis. Valitsimme tapaamisessa pukuun sopivat hopeiset korut. Yhteistyö
Korumo-jewelleryn kanssa ei onnistunut korusuunnittelijan jäätyä äitiyslomalle, siksi
valitsimme asuun sopivat korut asiakkaani korukokoelmista. Korut ovat hopea ja niissä
on siniset kivet. Asiakkaani kysyi minulta myös neuvoa siihen, minkä väriset sukka-
housut tulisi hankkia.

Kuudes tapaamisemme oli 17. marraskuuta 2016 (KUVA 29). Pääsimme sovittamaan
lähes valmista pukua. Sovituksessa asiakkaani päällä olivat ensimmäistä kertaa asuun
kuuluvat alusvaatteet: olkaimettomat mustat rintaliivit ja musta body. Alusvaatteet
muuttivat hieman asun muotoa ja aiheuttivat pieniä muutoksia. Päätimme tapaamisessa,
että kiinnitämme bodyn olkaimet mekon olkaimiin neppareilla, jotta bodyn olkaimet
eivät näy mekon alta. Puvun helma oli edestä muutaman sentin liian pitkä, joten neula-
sin oikean pituuden lyhentämistä varten.

Esittelin tapaamisessa asiakkaalle lähes valmiin juhla-laukun ja hiuskoristeen. Asiakas
oli kanssani yhtä mieltä siitä, että koristelen laukua helmillä. Hiuskorusta puuttui
klipsi, mutta se oli muuten valmis, eikä kaivannut muutoksia. Olin valmistanut asiak-
kaan juhla-kenkiin sopivat nauhat, jotka laitoimme kenkiin ja, joiden havaitsimme sopi-
van kokonaisuuteen hyvin.

Sovitusta olivat seuraamassa paikallisen sanomalehti Itä-Savon toimittaja ja kuvaaja. Toimittaja haastatteli minua ja asiakastani puvun suunnittelusta ja valmistamisesta sekä yhteistyömme lähtökohdista. Juttu julkaistiin Itä-Savo -lehdessä 20. marraskuuta 2016 ja lehden verkkosivuilla 21. marraskuuta 2016 (LIITE 1.)

Seitsemännen ja viimeisen kerran tapasimme 24. marraskuuta 2016 (KUVA 29). Luovutin asiakkaalleni valmiin puvun, laukun ja hiuskoristeen. Olin käsitellyt puvun ennen tapaamista sähköisyyden poistavalla aineella. Sovitimme pukua vielä viimeisen kerran ja olimme molemmat tyytyväisiä lopputulokseen. Pohdimme tapaamisen yhteydessä joitakin käytännön asioita, kuten sitä, miten asiakkaani kuljettaa puvun Helsinkiin. Jätin asiakkaalleni pukupussin sekä sen päälle laitettavan suojamuovin, jotta puvun kuljettaminen siistinä on helpompaa. Annoin asiakkaalleni myös puvun hoitoon liittyviä ohjeita.

Esitin asiakkaalle toiveen, että hän kuvaisi kokonaisuuden juhlakampauksineen ja -meikkeineen itsenäisyyspäivänä, jotta näkisin valmiin kokonaisuuden, jossa hän Linnassa edustaa. Lisäksi keskustelimme siitä, että lähetän hänelle valmiita kysymyksiä palautteen antamista varten, joihin toivoisin hänen vastaavan itsenäisyyspäivän jälkeen. Asiakas oli niin tykästynyt pukuun, että hän pohti mahdollisuutta, että muokkaisin saman puvun sopimaan Linnan juhliin myös vuonna 2017, jolloin Suomi täyttää 100 vuotta.

5. VALMISTAMINEN

5.1 Valmistusprosessi

Aloitin työni valmistamalla kaavat. Asiakkaasta ottamani tarkkojen mittojen pohjalta tein peruskaavat, jotka kuositelin luonnostelemani mallin mukaisiksi. Ompelin teollisuusompelukoneella ja -saumurilla. Viimeistelyn tein käsin. Ompeluun käytin polyesteri- ja puuvillalankoja. Silkkiset osat ompelin silkkilangalla. Tein valmistusvaiheesta viikkokohtaisen aikataulun (KUVA 29), jota käytin suuntaa-antavana työjärjestyksenä. Aikataulustani kävi ilmi, mikä työvaihe on tehtävä minäkin päivänä, jotta puku valmistuu ajoissa. Aikataulu selkeytti ja nopeutti työn tekemistä.

KUVA 29 Puvun valmistamisen aikataulu.

Kaavojen valmistumisen jälkeen tarkensin leikkuusuunnitelmani hankittujen kankaiden mukaan. Olin tehnyt leikkuusuunnitelmaa jo etukäteen, mutta en voinut tarkkaan tietää, kuinka leveitä kankaita hankkimani kankaat tulevat olemaan. Leikkasin kaavat, jonka jälkeen kiinnitin tukikankaat yläosan villakankaaseen: etu- ja takakappaleelle sekä röyhelöiden silkkiselle puolelle. Tukikankaiden kiinnittämisen jälkeen ompelin muotolasokset sekä miehustaan että vuoriin.

Valmistelin helman silkkikankaan pliseerausta varten (KUVA 30). Ennen pliseerausta kangas piti leikata kahteen 95 senttiä pitkään palaan, joihin ompelin helmakäänteen. Lähetin kankaan pliseerattavaksi turkulaiseen yritykseen.

KUVA 30 Helmakäänte silkkiin.

Aloitin ompelutyön puvun yläosasta. Ompelin pääntien ja kädentiet sekä olkasauman. Jätin vasemman sivusauman auki vetoketjua varten. Alaosan tekemisen aloitin villakankaisista osista, joihin kiinnitin vuorin. Ompelin pliseeratun silkkihelman oikean sivusauman ja kiinnitin helman vuoritettuun villakankaaseen. Sitten yhdistin ylä- ja alaosan ompelemalla vyötärösauman. Tein saman vuorikankaalle.

Pukua sovitettiin useita kertoja valmistamisen aikana. Jouduin muuttamaan yläosan muotolaskoksia syvemmiksi sekä poistamaan väljyyksiä yläosasta. Asiakas toivoi, ettei toinen käsi jäisi paljaaksi, joten kiinnitin puvun vasemman kädentien saumaan röyhelöhihan. Kiinnitin oikealle olalle tulevat röyhelöt sekä käsin että koneella ompelemalla. Ompelin piilovetoketjun vasempaan sivusaumaan. Sen jälkeen ompelin sivusauman valmiiksi. Viimeisenä ompelin käsin hakaset piilovetoketjun yläreunaan, jonka jälkeen silitin puvun ja tarkistin, ettei siinä ole langanpätkiä. Käsittelin puvun helman sähköisyyden poistajalla ja pakkasin pitkään pukupussiin odottamaan luovutusta asiakkaalle.

Puvun valmistumisen jälkeen valmistin asusteet. Juhlalaukun valmistin tummasinisestä kiiltonahasta. Tein laukkuun pienen rannehihnan. Ompelin laukun teollisuusompelukoneella käyttäen nahkaneulaa ja tikkauslankaa. Päätelin työn käsin. Kiinnitin laukun läppään magneettilukon. Lopuksi koristelin laukun läpän ompelemalla tikkaukseen sinisiä ja kirkkaita lasihelmiä.

Viimeisenä valmistin hiuseristein. Käytin sen materiaaleina sekä puvussa käyttämiäni villasatiinia ja silkkiä että sinistä röhelöä. Valmistin hiuseristein käsin ompelemalla. Kiinnitin siihen sinisiä ja kirkkaita helmiä, kuten laukkuunkin. Päällystin hiuseristein klipsin puvun värisellä nauhalla, jonka kiinnitin kuumaliimalla. Päällystin klipsin, jottei sen metallinväri kiinnitä huomiota. Kiinnitin klipsin koristeeseen kiinni kuumaliimalla.

5.2 Valmis tuote

Juhlapuku ja asusteet valmistuivat marraskuun 2016 loppupuolella, jolloin luovutin valmiin puvun asiakkaalleni. Valmis puku on kokopitkä juhlapuku, joka on valmistettu villasatiinista ja silkistä (KUVAT 31, 32, 33 ja 34). Puvussa on tyyllitelty V-pääntie ja kaksikerroksinen helma, jonka ylempi kerros on villasatiinia ja alempi pliseerattua silkkiä. Yläosa on hihatton, mutta oikealla olalla on röhelökoriste. Vasemmalle kädentielle on kiinnitetty kapea röhelöhiha. Puvun vasemmassa sivusaumassa on piilovetoketju ja hakanen.

KUVA 31 Valmis juhlapuku edestä.

KUVA 32 Valmis juhlapuku oikealta sivulta.

KUVA 33 Valmis juhlapuku takaa.

KUVA 34 Valmis juhlapuku vasemmalta sivulta.

Juhlapukuun valmistamani asusteet ovat kiiltoonahkainen laukku ja hiuskoriste, jotka molemmat ovat tummansinisiä ja koristeltu helmillä (KUVAT 33 ja 34).

KUVA 35 Valmis juhlalaukku.

KUVA 36 Valmis hiuskoriste.

KUVA 37 Kaj ja Erja Turunen Linnan juhlissa.

KUVA 38 Valmistamani puku asiakkaan päällä Linnan juhlissa.

KUVA 39 Valmistamani puku takaa.

5.3 Arviointi

Arvioin valmistamaani tuotetta hyödyntämällä Victor Papanekin funktioanalyysia. Funktioanalyysi soveltuu erityisesti muotoilun tuotteiden ominaisuuksien tarkasteluun. Analyysissa on keskeistä, ettei tuotetta arvioida vain sen toimivuuden kannalta. Papanek jakaa tuotteet kuuteen ominaisuuden funktioon: menetelmä, käyttö, telesis, tarve, esteettisyys ja assosiaatio. Menetelmällä tarkoitetaan niitä jälkiä, joita valmistusmenetelmä tuotteeseen jättää. Käyttöosiossa arvioidaan tuotteen soveltuvuutta sille osoitettuun tarkoitukseen. Telesiksellä tarkoitetaan tuotteen kulttuurista ja ajallista, mutta myös taloudellista ja ekologista kontekstuaalisuutta. Tarpeella Papanek tarkoittaa sitä, miten tuote tyydyttää käyttäjänsä tarpeen. Esteettisyyden osalta tuotteesta arvioidaan esimerkiksi värejä ja muotoja. Assosiaatiot ovat niitä ajatuksia, joita tuote herättää. (Anttila 2006: 212, Koskennurmi-Sivonen.)

KUVA 40 Puvun arviointi Victor Papanekin funktioanalyysin mukaan.

Papanekin funktioanalyysin perusteella (KUVA 40) juhlapukuni täyttää sille asetetut vaatimukset. Työhön käytetyt menetelmät ja materiaalit ovat perusteltuja, ja ovat tärkeitä lopputuloksen kannalta. Asiakastyössä valmistettavalla tuotteella on valmiiksi käyttötarkoitus ja tarve. Suunnittelemani ja valmistamani juhla-asu vastaa käyttötarkoitustaan (juhlapuku Linnan juhliin) ja täyttää sen tarpeen, johon sitä tarvitaan. Telesiksen eli kontekstuaalisuuden näkökulmasta puku on osoitus ajalle tyyppillisestä juhlapuvusta. Se on kuitenkin myös asiakkaan arvovalinta: hän halusi pukea päälleen paikallisen tekijän käsin valmistaman juhlapuvun. Myös luonnonmateriaalien käyttö toteuttaa asiakkaan toivetta ekologisuudesta. Esteettisestä näkökulmasta vaate on kaunis ja huolellisesti valmistettu. Muodot ovat sulavalinjaisia. Se on käytännöllinen, mutta myös harmoninen kokonaisuus. Toivon, että puvusta välittyy juhlava, elegantti ja arvokas miehikuva. Kun puvun näkee, ymmärtää heti, että se on tarkoitettu käytettäväksi merkittävässä juhlassa. Puku on kokonaisuudessaan osoitus tekijänsä ammattitaidosta.

Suunnittelemani ja valmistamani juhlapuku on mielestäni onnistunut kokonaisuus. Eriytyisen tyytyväinen olen siihen, miten yhdistin suunnittelussa trendikkyuden ja ajattomuuden. Vaikka puvun yksityiskohdaksi suunnittelemani röyhelö onkin melko kookas, ei se kiinnitä liikaa huomiota, koska se on samaa väriä kuin puku. Puku on mielenkiintoinen ja siinä riittää katsottavaa, muttei se ole yliampuva. Olen myös tyytyväinen materiaalivalintoihini, sillä villasatiini ja silkki ovat tarpeeksi erilaisia, mutta yhteensopivia materiaaleja. Onnistuin hyvin myös suunnittelemaan asiakkaalleni sopivan ja ”hänen näköisensä” puvun. Onnistuin ottamaan suunnittelussa hyvin huomioon esimerkiksi sen, millainen puku hänen ikäiselleen ja kokoiselleen ihmiselle sopii. Yhteistyöni asiakkaan kanssa toimi hyvin ja osasin tulkita hänen toiveitaan omaan näkemystäni unohtamatta. Asiakkaani antama budjetti projektille oli 700 euroa, se riitti hyvin kattamaan puvun kustannukset.

Asiakas toivoi projektin loppupuolella, ettei hänen toinen käsivartensa jäisi puvussa kokonaan paljaaksi. Suunnittelinkin pukuun röyhelöhihan, joka mielestäni sopii pukuun ja johon asiakas on tyytyväinen, mutta jos toive olisi tullut esille aikaisemmin, olisin todennäköisesti käyttänyt sen suunnitteluun enemmän aikaa.

Pyysin asiakkaaltani palautetta projektista, sillä koin tärkeäksi, että myös hän arvioi työni. Laadin asiakkaalle kysymyksiä, joihin toivoin hänen vastaavan sähköpostitse.

Asiakas kertoi tykänneensä puvusta todella paljon ja kokeneensa, että malli sopi hänelle oikein hyvin. Valitsemani materiaalit olivat hänen mielestään juhlat ja hän kehui niiden kauniita pintoja. Asiakkaan palautteen perusteella puku palveli tarkoitustaan. Asiakkaan mukaan siinä oli mukava liikkua. Malli toimi hyvin Linnan kuumuudessa ja ahtaissa tiloissa. Puvun väriä asiakas kehui upeaksi. Hän sanoi olleensa yhtä puvun kanssa ja tunteneensa itsensä arvokkaaksi sekä kauniiksi.

Ennen viimeistä sovitusta puvun helmaa lyhennettiin edestä muutamalla sentillä. Käytökokemuksen perusteella helma olisi saanut olla vieläkin lyhyempi edestä, sillä oli meinannut välillä jäädä kengän kärjen alle. Keskustelimme jo ennen juhlia asiakkaani kanssa laukun koosta. Arvelimme laukun olleen hieman liian pieni, koska asiakkaan matkapuhelin ei mahtunut sinne. Valokuvien ottamista varten asiakas olisikin kaivannut puhelinta juhlissa.

Viime hetken sovitusta oli asiakkaani mielestä hieman liian lyhyt. Viimeiseen sovitukseen olisikin syytä käyttää enemmän aikaa. Jos suunnittelemani ja valmistamani puvun viimeisessä sovituksessa olisi ollut enemmän aikaa, olisi esimerkiksi helman pituuden voinut vielä varmistaa, kokeilla liikkumista ja eri asentoja puvussa sekä pohtia tarkemmin laukun kokoa. Viimeisessä sovituksessa olisi myös hyvä olla enemmän aikaa siihen, että suunnittelija ehtii ohjeistaa asiakasta esimerkiksi puvun silityksestä. Kun asiakas oli kuljettanut pukua Savonlinnasta Helsinkiin, sen yläosaan oli tullut pieniä kupruja, jotka johtuivat luultavasti lämpötilaeroista. Asiakas oli niistä hieman huolissaan, mutta kiitteli siitä, miten hyvin otin asian huomioon. Autoin asiakasta puhelimen välityksellä ja kerroin, miten hän saa omatoimisesti asian korjattua.

Asiakkaani oli onnellinen siitä, miten hienosti otin suunnitelmassani huomioon olemassa olevat asusteen, jotta uusien hankinnasta ei aiheutunut hänelle lisäkuluja. Hän oli tyytyväinen hiuskoruun ja kengännauhoihin sekä siihen, että kerroin suunnittelijana näkemykseni myös sopivan kampauksen, meikin ja esimerkiksi silmälasien suhteen.

Olimme asiakkaani kanssa keskustelleet jo aiemmin juhla-asusta vuodelle 2017, jolloin Suomi juhlii 100-vuotista itsenäisyyttä. Olimme ideoineet sitä, miten samaa pukua voisi

muunnella seuraavaan juhlaan. Asiakkaalleni oli mieluisaa se, että puku on muunneltavissa. Hän arvostaa ajatusta siitä, ettei mikään ole kertakäyttöistä. Hyvät materiaalit, muunneltavuus ja huolellinen suunnittelu antavat pitkän käyttöiän.

Asiakkaalta tuli kehuja myös sujuvasta suunnittelusta. Hänen mielestään oli ihanaa, että suunnitelma valmistui hyvin valmiiksi kokonaisuudeksi, jota ei paljoa tarvinnut korjailta. Asiakastapaamiset sujuivat hänen mielestään hyvin ja puku eteni nopeasti valmiiksi.

”...Onnellisena sinusta ja koetusta. Tulevaisuuttasi lämmöllä odotellen, uteliaana katsellen.” (Sähköposti 8.12.2016, kirjoitusasua muutettu alkuperäisestä.)

6. POHDINTA

Juhlapuvun suunnitteleminen ja valmistaminen on vaativa prosessi. Prosessissa kohtavat sekä suunnittelija-valmistajan että asiakkaan odotukset ja toiveet, joiden yhteistyönä lopputulos muovautuu. Toisaalta työhön vaikuttavat myös esimerkiksi tekijän tiedot ja taidot sekä materiaalien, aikataulujen ja valmistustapojen tuomat haasteet. Asiakastyössä suunnittelussa ja valmistuksessa on otettava huomioon asiakas kokonaisuutena. Suunnittelijan täytyy kuunnella asiakastaan, mutta ottaa huomioon myös esimerkiksi tämän ikä, arvot ja ruumiinrakenne. Vaikka suunnittelija haluaakin toteuttaa omaa näkemystään, on hänen kuunneltava asiakasta ja huomioitava tämän toiveet. Juhlapuvun suunnittelun ja valmistamisen prosessin taltioiminen ja esittäminen kirjallisessa muodossa on vielä oma lukunsa.

Koen onnistuneeni opinnäytetyölleni asettamissani tavoitteissa hyvin. Olen tyytyväinen siihen, millaisen juhlapuvun suunnittelin ja valmistin. Myös asiakkaani oli tyytyväinen asuunsa ja kehui sen toimineen hyvin itsenäisyyspäivän vastaanotolla. Onnistuin suunnittelijana olemaan uskollinen omalle näkemykselleni, mutta toteuttamaan myös asiakkaani toiveet ja suunnittelemaan hänelle sopivan asun. Myös toteutus onnistui hyvin ja lopputulos on laadukas, viimeistelty ja kestävä. Mielestäni onnistuin asiakkaan kohtamisessa ja hänen toiveidensa huomioimisessa hyvin. Asiaa auttoi toki se, että asiakas oli minulle ennestään tuttu, mutta uskon oppineeni paljon siitä, miten suunnittelijan ja asiakkaan näkemykset sovitetaan toisiinsa. Tämän projektin jälkeen olen suunnittelijana ja ompelijana paljon valmiimpi kohtaamaan asiakkaan.

Kirjallisen työni uskon avaavan sitä prosessia, jonka asiakastyön tekevä suunnittelija-ompelija joutuu käymään läpi. Kirjallisesta työstäni välittyy mielestäni hyvin myös se, mitä vaatteiden suunnittelulta ja valmistukselta vaaditaan, kun sitä käytetään niinkin erityisessä tilaisuudessa kuin Linnan juhlissa. Pukeutumisen etikettiin, Linnan juhlien historiaan ja erityispiirteisiin liittyvä tieto on tärkeää taustatietoa, joka selittää lukijalle tilaisuuden perinteitä ja suunnitteluni lähtökohtia.

Juhlapuvun suunnittelu ja valmistaminen sekä sen raportointi olivat minulle uutta.

Aikataulutus on äärimmäisen tärkeää laajoissa projekteissa, jotta kaikki tulee tehtyä määräajassa. Seuraavan kerran laajaan projektiin ryhtyessäni laadin aikataulun ja tehtävät vieläkin yksityiskohtaisemmin. Työn onnistumisen kannalta on sitä parempi, mitä aikaisemmin työhön pääsee käsiksi. Tiukka aikataulu vaikutti konkreettisesti työssäni vain siihen, ettei minulla ollut aikaa jäädä odottelemaan puvun kankaiden tilaamista. Siksi minun oli valittava kankaat tarjolla olevasta valikoimasta ja se rajasi vaihtoehtojani. Seuraavassa asiakastyössäni tulen varmasti muistamaan myös sen, että asiakkaalani olisi heti alusta asti sovituksissa ne alusvaatteet, joita hän asun kanssa tulee käyttämään. Asiakkaani sai hankittua puvun alle tulevat alusvaatteet vasta toiseksi viimeiseen sovitukseen, joka aiheutti loppumetreillä pukuun jonkin verran sovitusmuutoksia. Samalla tuli ilmi joitakin sellaisia istuvuusongelmia, joita ei enää siinä vaiheessa ollut mahdollista korjata tai ottaa huomioon. Helpointa olisi, jos asiakkaalla olisi päällään oikeat alusvaatteet jo mittoja otettaessa. Suunnittelemani juhlapuvussa varsinkin yläosa muuttui ensimmäisten sovitusien jälkeen, joten en itsekään muistanut ohjeistaa asiakasta tarpeeksi varhain siitä, minkälaiset alusvaatteet hänen tulisi hankkia.

Vaikka asiakas toivoikin niin, ei puku ole kovinkaan muunneltava. Ompelijan avulla pukua on mahdollista muokata erilaiseksi juhlapuvuksi, mutta arkikäyttöön sopivaksi sitä on vaikeaa saada. Pukua voisi muokata esimerkiksi niin, että ylä- ja alaosa olisivat erillään. Koen, että juhlavuus kärsisi muunneltavuudesta, koska juhlapuvuissa esimerkiksi materiaalit poikkeavat arkipukeutumisesta. Ne ovat arempia, eivätkä kestä kuluttavaa käyttöä, ja niitä voi harvoin pestä kotona pesukoneessa, mikä olisi käyttövaatteilta toivottavaa. Puvun materiaalit ovat luonnonmateriaaleja, kuten asiakas toivoikin. Myös väriksi valitsin lopulta tumman ja rauhallisen sinisen, jollaisen asiakas kertoi tuntevansa turvalliseksi ja omaksi.

Työssäni keskitytään vaateen suunnitteluun ja valmistukseen asiakkaalle sekä prosessin taltiointiin. Kokonaisuutena opinnäytetyöni selvittää tarkasti Linnan juhlien pukeutumiskoodia ja sitä, miten se on muuttunut vuosien varrella. Opinnäytetyöni aihetta voisi laajentaa käsittelemään entistä tarkemmin valmistuksen vaiheita. Tarkastelen etikettipukeutumista erityisesti Linnan juhlien kannalta, mutta olisi mielenkiintoista tutkia pukeutumissääntöjen muutosta laajemmin. Myös etikettirikkomukset ovat kiinnostavia. Juhlapukeutumista voisi tarkastella myös materiaalien näkökulmasta. Varsinkin mate-

riaalien visuaalisuus olisi mielenkiintoinen tarkasteltava. Opinnäytetyössäni suunnittelin juhlapuvun naiselle. Koen kiehtovana ajatuksena sen, että suunnittelisin ja valmistaisin yhteneväiset juhla-asut sekä miehelle että naiselle.

Linnan juhlat on julkinen ja seurattu tilaisuus. Yksi tavoitteistani oli, että pukuni saisi näkyvyyttä. Myös tämä tavoitteeni toteutui. Ennen Linnan juhlia minua ja asiakastani haastateltiin savonlinnalaiseen sanomalehti Itä-Savoon (LIITE 1). Kerroin puvun suunnittelun ja valmistuksen prosessista ja asiakkaani kertoi tunnelmistaan ennen Linnan juhlia. Jutun lyhennetty versio julkaistiin Itä-Savon verkkosivuilla 21. marraskuuta 2016. Suunnittelemani puku mainittiin sanomalehti Itä-Savossa myös 7.12.2012 itsenäisyyspäivän jälkeen Linnan juhlista kertovassa jutussa (LIITE 2). Lisäksi työni mainittiin osana Savon Sanomien Linnan juhlista kertovaa ennakkojuttua, joka ilmestyi 4. joulukuuta 2016 printtilehdessä (LIITE 3). Minulta pyydettiin kommentteja myös Savon Sanomien verkkosivuilla itsenäisyyspäivänä 6.12. 2016 julkaistuun juttuun (LIITEET 4 ja 5). Olen tyytyväinen pukuni saaman huomion määrään. Puvulle olisi ollut mahdollista saada enemmänkin julkisuutta aktiivisemmalla tiedottamisella.

Itse suunnittelemani ja valmistamani juhlapuvun näkeminen valtakunnan yhdessä merkittävimmistä tilaisuuksista oli jännittävää ja odotin sitä innolla. Haaveilin jo pienenä, että pääsisin joskus itse juhlimaan itsenäisyyspäivää presidentin vastaanotolla Linnassa. Koen unelman täytyneen ainakin osittain, kun juhlien vieras edusti tilaisuudessa minun suunnittelemani ja valmistamassani juhlapuvussa.

LÄHTEET

Tutkimuskirjallisuus

ANTTILA, Pirkko 2006: *Tutkiva toiminta ja ilmaisu, teos, tekeminen*. Hamina: Aka-tiimi Oy.

ERICSSON WÄRN, Karina 2005: *CHIC: Valitse oikeat vaatteet – luo oma tyylisi*. (CHIC – Den kompletta garderoben, 2004.) Käänt. Mirkka Santala. Helsinki: WSOY.

HAKALA, Anna 2010: *Bisnesetiketti – Tapakulttuuria meillä ja maailmalla*. Kuopio: Savonia-ammattikorkeakoulu.

HIRVIKORPI, Helinä 2006: *Linnan juhlat kautta aikojen*. Helsinki: Kustannusosake-yhtiö Teos.

ISOTALO, Mirka 2000: *Etiketin salat – Etikettipukeutumisen opas*. Jyväskylä: Ope-tushallitus.

KOUKKUNEN, Kalevi & CANTELL, Ilse & HOSIA, Vuokko & KERÄNEN, Jukka 2007: *Taskusivistyssanakirja*. Helsinki: WSOY.

MELKAS, Anneli & RAITIO-NYHOLM, Sirkka & RÄSÄNEN, Maire-Liisa 1985: *Naisten pukimien peruskaavat 2*. Helsinki: Valtion painatuskeskus.

SAUKKOLA, Mirva 2014: *Etiketti – Käytösopas arkeen ja juhlaan*. Helsinki: WSOY.

WATSON, Linda 2010: *Vogue Fashion: Muodin luojat – Muotia yli 100 vuoden ajalta*. (Vogue Fashion: Over 100 years of style by decade and designer, in association with Vogue, 1999.) Käänt. Sari Welling-Hirvonen. Helsinki: Readme.fi.

Painamattomat lähteet

ANNA 2015: Luettu 26.10.2016, www-sivut (<http://anna.fi/tyyli/muoti/linnan-juhlien-kohutut-puvut-katso-kuvat-persoonallisista-asuista/>).

FACEBOOK 2011: Aada Muhosen ja Erja Turusen välinen yksityinen Facebook-keskustelu, 21.12.2011.

HELSINGIN SANOMAT (HS) 2015: Luettu 26.10. 2015, www-sivut (<http://www.hs.fi/kotimaa/a1449379747750>).

ILTALEHTI (IL) 2014: Luettu 26.10.2016, www-sivut (http://www.iltalehti.fi/linnan-juhlat2014/2014120718903325_lu.shtml).

KOSKENNURMI-SIVONEN, RITVA: *Käsityötuote*. Luettu 27.11.2016, www-sivut. (<http://www.helsinki.fi/~rkosken/kasityotuote.html>).

MODELIA: *Vaatteidenhoito-opas*. Luettu 24.11.2016, www-sivut (<http://www.modelia.fi/hoito-ohjeet/3tekokui.htm>).

MTV 2012: Luettu 26.10.2016, www-sivut (<http://www.mtv.fi/viihde/muut/artikkeli/muistatko-nama-linnan-juhlien-kohut-/2968400>).

PRYM: Luettu 25.11.2016, www-sivut (<http://www.kirstikki.fi/documents/PrymadonnaesiteFI.pdf>).

SUOMEN TEKSTIILI & MUOTI: *Kuituopas*. Luettu 24.11.2016, www-sivut (<https://www.stjm.fi/kuituopas/#/>).

TOPPINEN, Teemu (toim.) 2000: *Esine elää: Tekstiilisanastoa*. Luettu 5.12.2016, www-sivut (http://www03.edu.fi/oppimateriaalit/esine_elaa/tekstiili/tekstiilisanastoa.html).

VIRTUAALI AMK 2006a: Luettu 25.11.2016, www-sivut
(<http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojak-sot/030507/1086702266491/1146637870052/1150092631844/1150093285940.html>).

VIRTUAALI AMK 2006b: Luettu 25.11.2016, www-sivut
(<http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojak-sot/030507/1086702418184/1086704631974/1166446190491/1166706132739.html>).

VIRTUAALI AMK 2006c: Luettu 25.11.2016, www-sivut
(<http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojak-sot/030507/1086702418184/1086704631974/1166446190491/1166706152355.html>).

WGSN 1: Luettu 25.11.2016, www-sivut (<https://www.wgsn.com/en/wgsn/>).

WGSN 2: Luettu 2.9.2016, www-sivut (https://www.wgsn.com/content/board_viewer/#/55398/page/1-12).

WGSN 3: Luettu 2.9.2016, www-sivut (https://www.wgsn.com/content/board_viewer/#/62678/page/1-20).

YLE 2015: Luettu 20.10.2016, www-sivut (<http://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/12/07/ylen-linnan-juhlat-2015-lahetys-kaikkien-aikojen-katsojaennatyksen>).

Kuvalähteet

KUVAT 1 ja 2

HÄÄT.FI 2014: Saketti, frakki... siis mikä??? (tumma puku, saketti, smokki, frakki)
<http://www.haat.fi/aiheet/saketti-frakki-siis-mika>

KUVA 3

HATSHOP.FI 2016: Hatut – Victorian Top Hat (silinteri) (musta)
<https://hatshop.fi/fi/miesten-hatut/hatut-victorian-top-hat-silinteri-musta/>

KUVA 4:

HATS UNLIMITED 2016: Kenny K – Black Wool Felt Homburg Hat

http://www.hatsunlimited.com/kenny-k-black-wool-felt-homburg-hat/?utm_campaign=Pinterest%20Buy%20Button&utm_medium=Social&utm_source=Pinterest&utm_content=pinterest-buy-button-0042f3fab-e780-4165-82b8-8bf106e99795

KUVA 5:

WIKIPEDIA 2015: Silinterihattu

<https://fi.wikipedia.org/wiki/Silinterihattu#/media/File:Chapeauclaque.png>

KUVAT 6 ja 7

HÄÄT.FI 2014: Saketti, frakki... siis mikä??? (tumma puku, saketti, smokki, frakki),

<http://www.haat.fi/aiheet//saketti-frakki-siis-mika>

KUVA 8

ILTALEHTI 2015: Linnan juhlien tarina: päiväkahveista pukukiimaan (Muotia vuodelta 1955),

http://static.iltalehti.fi/linnanjuhlat2015/20752940_dh.jpg

KUVA 9

TURUNEN, Erja 2016: Linnan juhlien kutsu.

KUVA 10

HEINOLA-SEURA: Muinaispukukokoelma (Tarja Halonen Euran muinaispuvussa),

http://artos.pp.fi/heinola-seura/tapahtumat/muinaispuvut_2007.htm.

KUVA 11

ANNA 2015: Linnan juhlien kohutut puvut (Cheek),

<http://anna.fi/wp-content/uploads/2015/12/500cheek.jpg>.

KUVA 12

ILTALEHTI 2014: Linnan erikoisimmat puvut (Elina Kiikko),

http://www.iltalehti.fi/linnanjuhlat2014/2014120718903325_lu.shtml.

KUVA 13

ILTALEHTI 2010: Paleface Linnassa tennareissa (Karri Miettinen, Paleface),

http://static.iltalehti.fi/linnanjuhlat/paleface_0612MN_lj.jpg.

KUVA 14 (kollaasi)

1. WGSN 2016:

https://www.wgsn.com/content/image_viewer/#/image.24334449/position/11/set/{%22node_id%22:%20%22folder-577611-7454266%22}

2. WGSN 2016:

https://www.wgsn.com/content/image_viewer/#/image.24248479/position/10/set/{%22node_id%22:%20%22folder-577611-7454266%22}

3. WGSN 2016:

https://www.wgsn.com/content/board_viewer/#/64253/page/1

4. WGSN 2016:

https://www.wgsn.com/content/image_viewer/#/image.24884824/position/7/set/{%22node_id%22:%20%22folder-577611-7454266%22}

5. WGSN 2016:

https://www.wgsn.com/content/image_viewer/#/image.24517034/position/5/set/{%22node_id%22:%20%22folder-577611-7454266%22}

6. WGSN 2016:

https://www.wgsn.com/content/board_viewer/#/64253/page/1

7. WGSN 2016:

https://www.wgsn.com/content/board_viewer/#/64253/page/1

KUVA 15

WGSN 2016: Väriennuste syksy–talvi 16–17,

https://www.wgsn.com/content/board_viewer/#/55398/page/2-11

KUVA 16

MUHONEN, Aada 2016: Ensimmäinen luonnos.

KUVA 17

MUHONEN, Aada 2016: Yläosaluonnoksia.

KUVA 18

MUHONEN, Aada 2016: Useita luonnoksia koko puvusta.

KUVA 19

MUHONEN, Aada 2016: Luonnos juhlapuvusta.

KUVA 20

MUHONEN, Aada 2016: Prototyypin sovituskuva.

KUVA 21

MUHONEN, Aada 2016: Lopullinen luonnos.

KUVA 22

MUHONEN, Aada 2016: Helman muotoilu.

KUVA 23

MUHONEN, Aada 2016: Kankaiden erilaiset kiillot.

KUVA 24

MUHONEN, Aada 2016: Värikokeilu, vihreä.

KUVA 25

MUHONEN, Aada 2016: Värikokeilu, tummansininen.

KUVA 26

MUHONEN, Aada 2016: Värikokeilu, oranssi

KUVA 27

MUHONEN, Aada 2016: Värikokeilu, viininpunainen.

KUVA 28 (kollaasi)

1. MODAOPERANDI 2016:

<https://www.modaoperandi.com/zac-posed-pf14/stretch-duchess-cape-back-dress>.

2. WGSN 2016:

https://www.wgsn.com/content/image_viewer/#!/image.23676712/position/6/set/%7B%22node_id%22:%20%22folder-577611-4831496%22%7D.

3. MODAOPERANDI 2016:

<https://www.modaoperandi.com/toni-maticovski-r16/rogue-full-skirt>

4. WGSN 2016:

https://www.wgsn.com/content/image_viewer/#!/image.23943768/position/5/set/%7B%22node_id%22:%20%22folder-577611-4831496%22%7D

5. WGSN 2016:

https://www.wgsn.com/content/image_viewer/#!/image.23919818/position/4/set/%7B%22node_id%22:%20%22folder-577611-4831496%22%7D

6. JUST CALL ME GRACE 2016:

<http://justcallmeGrace.tumblr.com/post/23237286324/green-ruffles>

KUVA 29

MUHONEN, Aada 2016: Valmistuksen aikataulu.

KUVA 30

MUHONEN, Aada 2016: Helmäkäänne.

KUVA 31

MUHONEN, Aada 2016: Valmis juhlapuku edestä.

KUVA 32

MUHONEN, Aada 2016: Valmis juhlapuku oikealta.

KUVA 33

MUHONEN, Aada 2016: Valmis juhlapuku takaa.

KUVA 34

MUHONEN, Aada 2016: Valmis juhlapuku vasemmalta.

KUVA 35

MUHONEN, Aada 2016: Laukku.

KUVA 36

MUHONEN, Aada 2016: Hiuskoru.

KUVA 37

PUURTINEN, Soila 2016: Kaj ja Erja Turunen Linnan juhlissa.

KUVA 38

PUURTINEN, Soila 2016: Valmistamani puku asiakkaan päällä Linnan juhlissa

KUVA39

PUURTINEN, Soila 2016: Valmistamani puku takaa.

KUVA 40

MUHONEN, Aada: Papanekin funktioanalyysi.

LIITTEET:

LIITE 1: Lehtihaastattelu 20.11.2016.

maailma 20. marraskuuta 2016

Viittä vaille valmiina Linnaan

SUUNNITTELU | Aada Muhonen valmistaa Erja Turusen puvun itsenäisyyspäivän vastaanotolle. Turuselle on itsestäänselvyys hyödyntää paikallista osaamista.

TIMO SEPPÄLAINEN

HELENA KORPELA

ITSENÄISYSPÄIVÄN ihana Aada Muhosta jännittää. Hän jännittää sitä, mitä Linnan juhlien kommentaattorit sanovat yhdestä aivan erityisestä puvusta. Onko se hirveä? Onko se ihana?

Savonlinnalainen, nykyään Kuopiossa opiskeleva Muhonen on valmistanut tänä vuonna savonlinnalaisen Erja Turusen iltapuvun. Turunen osallistuu presidentin itsenäisyyspäivän vastaanotoille yhdessä puolisonsa, kansanedustaja Kaj Turusen (ps.) kanssa. Muhonen on valmistanut Turusen juhlapuvun lopputyönään Kuopion Savonia-ammattikorkeakouluun, missä Muhonen opiskelee vaatetusmuotoilua.

Se, että Muhosen suunnitteleman puvun näkee television välityksellä yli 2 miljoonaa suomalaista, lisää jännityskerrointa.

– Olen jännittyneen innostunut. Suuri näkyvyys on suunnittelijalle suuri mahdollisuus, sanoo Muhonen. Suunnittelijana Muhoselle on tärkeintä, että puku istuu hyvin.

– Olisi kuitenkin ihanaa, jos Erjan päätyisi puku päällään tyylikkäämpien vierailijoiden listauksiin.

TURUSELLE on erittäin tärkeää, että puvun valmistaa paikallinen tekijä. Hän on aiempinakin vuosina hyödyntänyt puvuissaan savonlinnalaisista osaamista.

– Miksi ihmeessä edustaisin ulkomailta tuodussa mekossa, kun sen sijaan voin antaa näkyvyyttä paikallisille tekijöille.

Myös puvun asusteet tulevat olemaan ennestään hankittuja ja perittyjä.

– Mitä ei vielä ole, niin sen Aada tekee.

Turunen antoi Muhoselle suunnittelussa varsin vapaat kädet.

– Mikäs minä olen ohjallemaan luovaa työtä.

– Olen vain onnellinen ja iloinen, kun saan kantaa Aadan tekemää puku.

TURUNEN ja Muhonen tuntevat toisensa jo vuosien takaa. Sen takia puvun tekoprosessi on sujunut suhteellisen mutkattomasti.

– Tiedän, mitä Erja haluaa, ja toisaalta hän luottaa minun näkemykseeni, Muhonen kuvailee yhteistyötä.

Puvun tekeminen on pitkä prosessi, jonka Muhonen aloitti jo huhtikuussa. Puvun suunnittelu alkoi Turusen toiveiden kartoittamisesta, jonka jälkeen Muhonen alkoi suunnitella sekä piirtämällä että suoraan muotoilurukan päälle kokeilemalla.

– Mietin puvun mallia erityisesti materiaalien kautta.

”
Aion kertoa presidenttiparille terveisiä Savonlinnasta.
ERJA TURUNEN

Oikean kankaan valinta on silmän ja käden yhteispeiliä. Tärkeää on, miten kangas liikkuu, miltä se näyttää ja tuntuu. Muhosen suunnittelema puku on kauniisti laskeutuva tummansininen iltapuku, jossa on sekä villasatiniä että silkkiä. Se päällään Turunen kättelee presidenttiparia muutaman viikon päästä.

– Aion kertoa presidenttiparille terveisiä Savonlinnasta, niin kuin aiemminkin, tänä vuonna kaudetta kertaa Linnassa vierailleva Turunen sanoo.

Erja Turunen sovittaa, ja Aada Muhonen tarkkailee, pitääkö pukuun vielä tehdä viime hetken muutoksia. Muhonen arvioi, että kaikkiaan tummansinisen iltapuvun valmistamiseen on kulunut satoja tunteja.

LIITE 2: Maininta Itä-Savossa 7.12.2016.

LIITE 3: Maininta Savon Sanomissa osana Linnan juhlien ennakkokjuttua 4.12.2016.

LIITE 4: Verkkojuttu Savon Sanomissa 6.12.2016.

Viitteen julkaisu 06.12.2016 18:43

Näin ihania pukuja ja asusteita nähdään Linnan juhlissa - suunnittelijoina opiskelijat

Katso 2 kuvaa

Savonia-ammattikorkeakoulussa vaate- ja muototilua opiskeleva Janna von Becker valmisti yhteistyönä Joona Hakalan kanssa puvun ja clutch-laukun Puumalan kunnanjohtajan Matias Hildénin avopuolisolle Maiju Hallivuolle. Kuva: Janna von Becker

Linnan juhlissa päästään ihastelemaan myös vaate- ja muototilua Savonia-ammattikorkeakoulussa opiskelevien suunnittelema pukuja.

Aada Muhonen suunnitteli mittatilauspuvun savonlinnalaisen kansanedustajan Kaj Turusen (ps.) vaimolle Erjalle.

– Puvussa on käytetty kahta tummansinistä kangasta. Toinen on villasatiinia ja toinen ohutta silkkiä, Muhonen kertoo.

– Halusin yhdistää juhlapuvussa kaksi materiaalia, jotka ovat samanvärisiä, mutta ominaisuuksiltaan erilaisia: silkki on villasatiiniin verrattuna kiltävämpi, ohuempi ja laskeutuvampi materiaali.

Joona Hakala ja Janna von Becker toteuttivat puolestaan yhteistyönä puvun Puumalan kunnanjohtajan Matias Hildénin avopuolisolle Maiju Hallivuolle.

– Puku on valmistettu luonnonvalkoisesta silkkikrepistä ja päällikangas on hulmuavaa silkkisifonkia. Puvun etuosaan laskostelin ja kiinnitin käsin ommellen silkkisifongista yksityiskohtan, joka jatkuu etuhelman, rinnan ja vasemman olkapään yli selkäpuolelle, von Becker kertoo.

– Valmistin myös pukuun sopivan clutch-iltalaukun, joka on samaa materiaalia kuin puvun silkkikangas.

Maiju Karhunen

Savon Sanomat Verkkö
alk. 14,90 €
kuukaudessa

Tilaa nyt!

Suosittua Facebookissa

Nyt se on osoitettu: Viina pehmentää aivot

Sipilä – ylen vihattu mies

Parodiaryhmä teki erilaisen Tuntemattoman: "Kukaan ei pääs hengestään"

LIITE 5: Kuva suunnittelemastani juhlapuvusta Savon Sanomien verkkosivuilla 6.12.2016.

Savonia-ammattikorkeakoulussa vaatetusmuotoilua opiskeleva Aada Muhonen suunnitteli Linnan juhlien mittatilauspuvun savonlinnalaisen kansanedustajan Kaj Turusen (ps.) vaimolle Erjalle. Kuva: Aada Muhonen